ÚJÉVI FELVONULÁS BABILONBAN

volt, amelyet ez alkalommal különleges pompával felöltöztettek és drágakövekkel díszítettek.

Az ünnepség kezdetén a papok több napon át étel és ital áldozatot mutattak be az istennek. Ezután bevezették a templomba a királyt, aki hatalmának jelvényeit az istenszobor elé helyezte. Miután beszámolt az istennek az eltelt év eseményeiről, be kellett vallania, milyen hibákat követett el a kormányzásban. A főpap ekkor az isten helyett arcul legyintette, fülét megrángatta és figyelmeztette, hogy gondosan tegyen eleget minden vallási kötelezettségének. Ezután a király ismét felékesíthette magát hatalmi jelvényeivel, majd a templomudvarban a főpappal együtt fehér bikát áldozott Marduknak.

A tulajdonképpeni népünnepély a tizedik napon kezdődött, amikor a király megfogta Marduk isten kezét és kérte, hogy álljon fel. Ezzel erősítették meg hivatalában a királyt. Marduk ekkor egész kíséretével együtt útra kelt, szobrát hajójára vitték, s az Eufráteszen felfelé hajózva elhagyta a várost.

Az ünnepséget ezután a várostól északra fekvő „újévi ünnepek házában" folytatták. Az ünnepség befejeztével az istenek diadalmenetben tértek vissza Babilonba. Az út először egy pálmaligeten vezetett keresztül, majd rátértek a felvonulási útra, amelyet Nabukodonozor erre a célra építtetett. Az istenszobrok nagy, díszes szekereken tették meg a 300 méter hosszú utat. A 16 méter széles út a közepén mészkőlapokkal, a szélén pedig fehérrel és vörössel erezett kőzúzalékkal volt kirakva, úgyhogy a kocsik nyugodtan haladhattak rajta. Hatalmas tömeg kísérte zenével és tánccal a kocsit és általános öröm uralkodott. A felvonulók az Istar kaputól a palota magas falai mellett Marduk isten templomáig haladtak. Az ünnepséget évszázadokon át mindig az ősi hagyományok szerint tartották meg.

AZ ÓKORI VILÁG ELSŐ KÖNYVTÁRA

A régészek a ninivei királyi palota romjainak feltárásakor megtalálták Asszurbanipál asszír király könyvtárát, amely körülbelül 2600 évvel ezelőtt létesült. Benne gyűjtötték össze az akkori világ íróinak, tudósainak műveit.

Az asszír király parancsára írnokok járták be Mezopotámia templomait, felkutatták a papok őrizetében levő írásokat, és azokat a királyi könyvtár számára lemásolták. Itt gyűjtötték össze az asszír királyok hadjáratairól szóló történeteket, valamint a királyok leveleit és rendeleteit.

A könyvek valójában ékírással telerótt agyagtáblácskák. A táblácskákat gondosan leltározták, mindegyikbe belenyomták a királyi palota bélyegzőjét. Az értékesebb másolatok előtt a következő bevezető sorokat olvashatjuk:

„Asszur-ban-apli, a nagy király, a hatalmas király, a világmindenség királya, Asszíria királya az írás művészetét a legmagasabb fokon sajátítottam el, holott az előttem uralkodó királyok közül ebben senki sem volt járatos. Jelen táblát írnokaimmal Asszíria, Sumér és Akkád tábláinak és okmányainak megfelelően leírattam, hitelesítettem és ellenőriztettem, és palotámban helyeztem el, hogy láthassam és olvashassam. Aki ezt a táblát ellopja, vagy nevem mellé saját nevét írja, ne állhasson ellen az istenek haragvó dühének, és nevét, ivadékaival együtt Nabi isten a Mindenség írnoka pusztítsa ki az országból."

Az Istar kaput zománcozott tégladomborművekkel díszítették. Az egyik ilyen dombormű Marduk isten sárkányos alakját ábrázolja

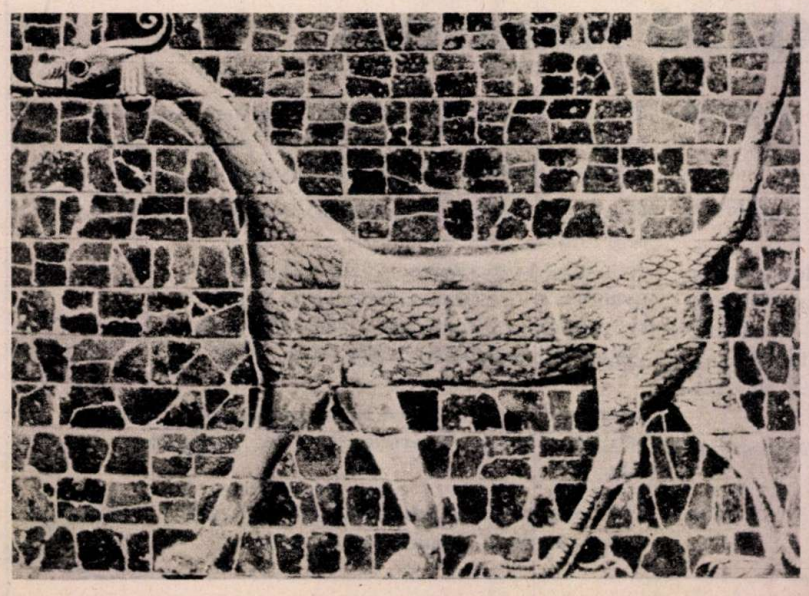

Assur-ban-apli asszír királyt ábrázolja a díszes dombormű. A király téglahordó kosarat cipel

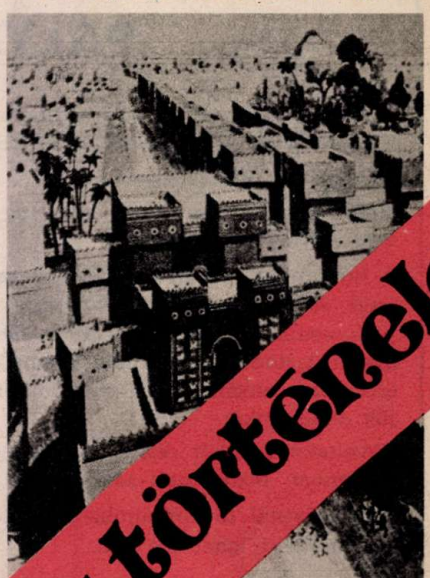

kis történelem

A Fővárosi
Szerelőipari Vállalat
az 1981—82-es tanévre
beiskoláz szakmunkástanulónak
általános iskolát
végzett fiúkat
a következő szakmákba:
villanyszerelő,
víz- és gázszerelő,
központifűtés-szerelő,
vas- és fémszerkezeti lakatos,
kőműves.
Vidéki tanulóink részére
saját kollégiumunkban
teljes ellátást adunk.
Tanulóinkkal minden szakmában
társadalmiösztöndíj-szerződést
kötünk.
Jelentkezés:
Fővárosi Szerelőipari Vállalat
1097 Budapest IX.,
Koppány u. 5—11.
Telefon: 336-560/46-os mellék.

FŐSZER

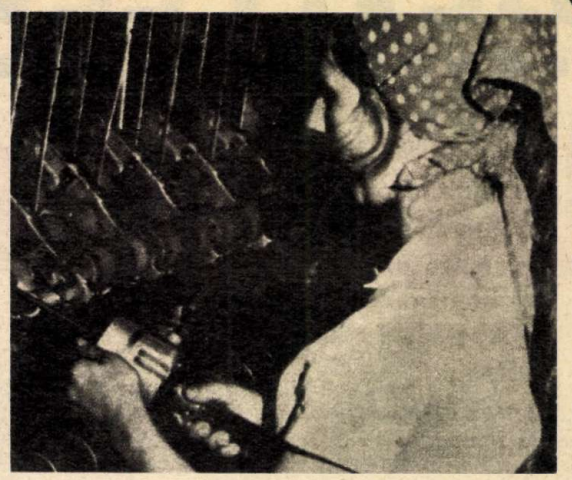

Hárommőszakos gyárunkba **jó kereseti lehetőséget nyújtó fonó-szövő szakmákra lányokat, illetve textilgépszerelő szakmákra fiúkat szerződtetünk** szakmunkástanulónak, olyanokat, akik az 1980/81-es tanévben fejezik be az általános iskolát.

A tanulóidő 3 év.

A tanulóidőre ingyenes kollégiumi elhelyezést és teljes ellátást biztosítunk.

A havi ösztöndíj a tanulmányi eredménytől függően 900—1120 Ft között van. Az utolsó évben már teljesítménybérben dolgoznak a tanulók. Szakvizsga után a lányokat a leányszállóban, a fiúkat pedig albérletben helyezzük el.

A jelentkezés levél útján „SZAKMUNKÁSTANULÓ" hivatkozással történik.

Pamuttextilművek
Budai Gyára
személyzeti osztály
Budapest XI. ker.,
Huaszmann A. u. 20.
Levélcím:
1502 Budapest
pf. 43.

PÁLYAKEZDŐ FIATALOK!

Jelentkezzetek szakmunkástanulónak a MAGYAR GYAPJÚFONÓ ÉS SZÖVŐGYÁRBA!

Tanulmányi idő: 3 év.

Juttatások: A tanév ideje alatt ingyenes reggelit és 3 Ft-ért ebédet adunk.

A tanulmányi időtartam alatt szerződéskötés esetén havi 500 Ft társadalmi ösztöndíjat és a tanulmányi eredménytől függően havi 200—500 Ft tanulmányi ösztöndíjat fizetünk. Kiemelkedő tanulmányi eredmény esetén 2 heti jutalomüdülésben részesítjük tanulóinkat.

Távollakó tanulók részére tanulóotthonban és kollégiumban biztosítunk szállást.

A vállalatnál továbbtanulási, sportolási, kedvezményes üdülési lehetőség van.

Évente egyszer 750 Ft értékű természetbeni juttatást fizetünk és kedvezményes fonal- és szövetárusítást tartunk dolgozóink részére.

Kereseti lehetőség: a szakmunkásvizsga sikeres letétele után

fonóknak kezdő kereset: 2200—2500 Ft/hó,
gyakorlott fonóknak: 2500—3500 Ft/hó,
szövőknek kezdő kereset: 2800—3500 Ft/hó,
gyakorlott szövőknek: 4000—4500 Ft/hó.

Jelentkezni lehet: szövő szakmunkásnak az I. gyárban, Bp. IX., Soroksári út 110—112. személyzeti osztály.

Fonó szakmunkástanulónak: II. gyár, Bp. XI. Kondorosi út 6—8. személyzeti osztály.

Hobby, vagy hivatás?

Ha az ember pályát választ, nem mindegy, mennyi lesz a jövedelme...

nem mindegy, mennyi a tanulóidő, milyen ösztöndíjat kap, és egyáltalán hogyan telnek az iskolaévek...

nem mindegy, milyen az illető egyénisége, érdeklődése, mi a hobbyja, mi az, amit napi 8 órában is szívesen csinálna...

nem mindegy, hogy munkahelyén hogyan tudja tapasztalatait hasznosítani, mennyire változatos a munka, milyen lehetőség van a fejlődésre, hogyan becsülik meg a fiatalokat...

Tanintézetünkben látszerészeket, valamint optika- és fotócikk eladókat képzünk. Az érettségizettek két év alatt mindkét szakmát kitanulják. Az utolsó esztendőt diákjaink már a munkahelyükön töltik, ahol az ösztöndíjon felül jutalékot is kapnak. Kedvező munkakörülményeket, modern, változatos foglalkozást ajánlunk.

Nem mindegy, milyen emlékek maradnak...

OFOTÉRT

További érdeklődésre 494-990/220 számú telefonunkon válaszolunk.

Műszaki pályára készültök?

Fiúk! Jelentkezzetek **ÉPÜLETVILLAMOSSÁGI SZERELŐ** szakmunkástanulónak.

Vár benneteket a **VILLANYSZERELŐIPARI VÁLLALAT.**

Beiskolázási helyeink: Budapest, Miskolc, Dunaújváros, Székesfehérvár, Tatabánya, Győr, Ózd, Debrecen és Pécs.
Erősáramú berendezésszerelő és vas- és fémszerkezeti lakatos tanulókat Bicskén képezzük.

A távol lakókat mindegyik helyen korszerű tanulóotthonban helyezzük el, havi 120,— Ft-ért.

Emelt szintű oktatás, továbbtanulási lehetőséggel.

A tanulmányi ösztöndíjon felül az épületvillamossági szerelő és az erősáramú berendezésszerelő tanulóknak havi 250,— Ft, vas- és fémszerkezeti lakatos tanulóknak havi 500,— Ft társadalmi ösztöndíjat fizetünk.

A tanulmányi idő utolsó félévében teljesítménybért kapnak a tanulók.

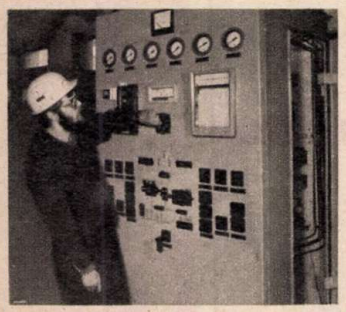

Jelentkezés: Villanyszerelőipari Vállalat oktatási osztály 1075 Budapest VII., Síp u. 23.

VIV

vagy az illetékes szakmunkásképző intézetnél (ez esetben kérjük felírni a jelentkezési lapra a „VIV előjegyzéssel" szöveget).

PÁLYAVÁLASZTÓ FIATALOK!

Az 1981/82-es tanévre felveszünk általános iskolai végzettséggel rendelkező **lányokat fonó, szövő, kötő,**
fiúkat **textil- és ruházati ipari gépszerelő, kötő- és varrógép-műszerész** szakmunkástanulónak, 16 éves korig.

Felvételi vizsga nincs! Tanulmányi idő: 3 év.
Ösztöndíj: A tanulmányi eredménytől függően fonó és szövő tanulónak 350—700 Ft,
kötőgépszerelő és műszerész tanulónak 150—550 Ft.

Juttatások: Az ösztöndíjon kívül, vidékieknek havi 500 Ft, budapestieknek havi 450 Ft vállalati ösztöndíjat fizetünk, a nyári szünidőre is. Teljes ellátás (napi háromszori étkezés) munkaszüneti napokon is, napi 7 Ft térítésért.

A gyár mellett levő szakmunkástanuló-otthonunkban térítésmentes elhelyezést biztosítunk. Iskolaköpenyt, füzetcsomagot, munkaruhát a gyár, tankönyveket az iskola biztosít.
Évente két alkalommal, kedvezményes vásárlás a vállalat termékeiből.

50%-os utazási kedvezmény.

III. éves tanulóinkat 90%-os teljesítménybérben foglalkoztatjuk, részükre nyereségrészesedést fizetünk.

Szakmunkásvizsga után: a kereseti lehetőség 3500—4500 Ft között van.
Továbbtanulásra az üzemi textilipari szakközépiskolában, vagy egyéb területi szakirányú középiskolában, lehetőséget biztosítunk.

Részletes tájékoztatást adunk szóban vagy írásban

Cím: **PNYV KELENFÖLDI TEXTILGYÁR**
személyzeti és oktatási osztály
Budapest XI., Budafoki út 111—113. 1117
Telefon: 868-955/191 mellék.

TANULJATOK SZAKMÁT A FŐVÁROSI VÍZMŰVEKNÉL

A tanulható szakmák változatosságát az alábbiak bizonyítják: **általános iskolai végzettség:** ács-állványozó, hegesztő (ív, gáz), asztalos, villanyszerelő, víz-gázszerelő, gépszerelő, gépi forgácsoló, kőműves, autószerelő, festő, központifűtés-szerelő, karosszérialakatos, mechanikai műszerész, útburkoló, karbantartó és szerkezeti lakatos.

GIMNÁZIUMI érettségivel: elektroműszerész, gépjármű-villamossági műszerész.

JUTTATÁSAINK: Tanulmányi, társadalmi ösztöndíj. A szakmunkásképző utolsó évében — megfelelő tanulmányi eredmény esetén — a szakmunkásbér 90%-át fizetjük. Évente egy öltöny, egy pár cipő, kb. 2800 Ft értékben. Ebéd napi 1 Ft-ért. Indokolt esetben kollégiumi elhelyezés. Sportolási lehetőségek.

Jelentkezés: Fővárosi Vízművek, személyzeti osztály, Budapest XIII., Váci út 23—27. Telefon: 203-880.

NYOLCADIKOSOK FIGYELEM!

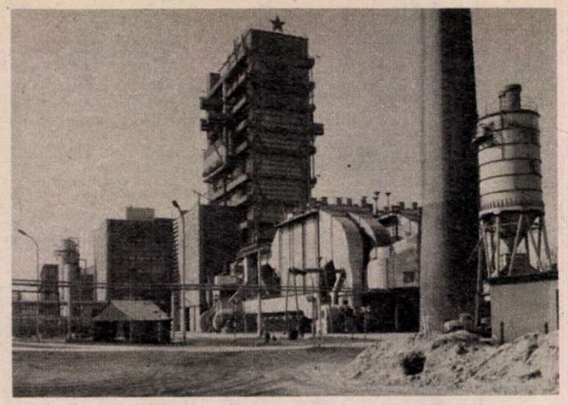

Gyertek a Magyar Hajó- és Darugyárba szakmát tanulni

szerkezeti lakatos, csőszerelő, gépszerelő, ácsállványozó, hegesztő, gépforgácsoló (esztergályos), villanyszerelő, öntő szakmákba.

A képzés ideje 3 év.

Amíg tanulsz, biztosítva van: a kollégiumi elhelyezés, a korszerűen felszerelt tanműhely, a tanulmányi ösztöndíjon felül szakmától függően 250—500 forintig társadalmi ösztöndíj, napi 3 forint térítésért ebéd, nyereségrészesedés, üdülés balatoni üdülőinkben, sportolási lehetőség vállalatunk 8 sportszakosztályában.

Szakmunkásvizsga után továbbtanulási lehetőség, munkába álláskor 1500—2000,— Ft juttatás, modern munkásszálloda, jó kereseti lehetőség.

Érdeklődni és jelentkezni lehet:

MHD. Központi Oktatási Osztály
Budapest, Váci u. 202. 1904. Telefon: 401-562.

MHD. Tiszafüredi Gyáregység
Tiszafüred. Telefon: 53.

MHD. Balatonfüredi Gyáregység
Balatonfüred. Telefon: 525.

MHD. Váci Gyáregység
Vác, Derecskei dűlő. Telefon: 223.

8. OSZTÁLYOS ÉS ÁLTALÁNOS ISKOLÁT VÉGZETT LÁNYOK FIGYELEM!

Gyárunk 1959 óta képez fonóipari szakmunkásokat, a tanulók és dolgozóink megelégedésére. A szakmunkásképző hároméves. A fonómunka minden gépére szakmunkás-képesítést ad. Felvételt nyerhet minden egészséges, 14—15 éves, általános iskolát végzett lány. A tanítás szeptember 1-től indul.

FELVÉTELI VIZSGA NINCS!

Jól képzett nevelők, tanárok és gyakorlati oktatók segítséget nyújtanak a szakmát megszerető, szorgalmas tanulóknak a sikeres vizsga letételéhez.

JUTTATÁSOK:

— teljes ellátás (napi háromszori étkezés) napi 5 Ft térítésért.

Kivétel nélkül ingyenes a három tanév teljes idejére:

— leányotthonban a lakás
— tankönyv, tanszerek
— munkaruha, fejkendő, munkacipő, iskolaköpeny.

Ezenfelül megilleti a tanulót:

— tanulmányi ösztöndíj: havi 350—720 forint (a tanulmányi eredménytől függően)
— szociális ösztöndíj: havi 500 forint.

A szakmunkásvizsga letétele után a kereseti lehetőség 3200—4400 forint között van.

Részletes tájékoztatónkat kérésre postafordultával megküldjük. Ha úgy határozol, hogy hozzánk jössz szakmunkástanulónak, akkor a „továbbtanulási jelentkezési lap"-ra ezt írd:

„FONÓSZAKMA"
PFV LŐRINCI GYÁR
A jelentkezési lapot kérjük, hogy
PFV Lőrinci Gyár személyzeti és oktatási osztály, Budapest, Gyömrői út 85—91. 1183 címre küldd.

Nyolcadikos fiúk! Biztosítsátok jövőtöket!

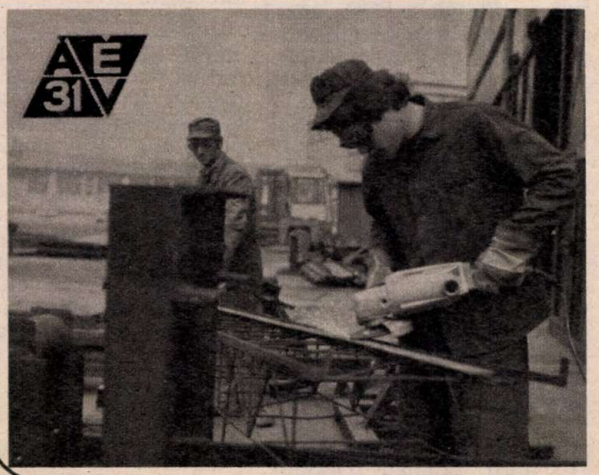

Jelentkezzetek szakmunkástanulónak a 31. sz. Állami Építőipari Vállalathoz! A budapesti és a vidéki szakmunkásképző intézetekben az alábbi szakmákhoz képezünk szakmunkásokat:

kőműves, ács-állványozó, vasbetonkészítő, festő-mázoló-tapétázó, hidegburkoló, vas- és fémszerkezeti lakatos, villanyszerelő, építőgépszerelő, épületasztalos, valamint csőhálózat- és berendezésszerelő.

Szívesen látjuk azok jelentkezését is, akik a középiskolai túljelentkezés miatt nem nyertek felvételt és így ismét pályaválasztási gondjaik támadtak.

Juttatások: téli, nyári munkaruha, ösztöndíjkiegészítés, társadalmi ösztöndíj, tanulmányi ösztöndíj, sportolási, üdülési lehetőség.

Kollégiumi elhelyezés: Budapest IV. ker., XI. ker., XIV. ker., XIX. ker., Kazincbarcika, Pilisvörösvár.

Vállalatunknál minden héten szabad szombat van. Kedvezményes étkezést biztosítunk.

Jelentkezni lehet személyesen, levélben, vagy jelentkezési lap elküldésével.

Cím: 31. sz. Állami Építőipari Vállalat
1052. Budapest. V., Petőfi S. u. 7.

I. ARANYÉRMESEK ALBUMA

FOLTÁN LÁSZLÓ, VASKÚTI ISTVÁN:

»A piros bólyánál kilőttünk...«

Annak az augusztus elsejei napnak az eseményei kitörölhetetlenül élnek bennünk. Foltán László és Vaskúti István ott áll a krilatszkojei kenupálya rajthelyén és az indítóbíró jelére vár az olimpiai döntőben...

Három méterrel előbb...

A kenu kettesek 500 méteres futamának rajtja előtt mindenki a szovjet párost tartja esélyesnek. Kétszázötven méter után már a magyar kettős áll az élen, három méterrel a cél előtt aztán Vaskúti „berúgja" a hajót a célba. Olyasmit kell ezen érteni, mint amilyen az atlétikában a „mellbedobás". A kenus hátradobja magát a hajóban, s ettől a hajó orra valamivel előbb ér a célba, mintha még egy „rendes" húzást tenne a benne térdelő.

Nos, Vaskúti berúgja a hajót, de túl korán, méterek vannak a célig. Szerencsére társa felnéz, alighanem észreveszi, hogy a céljelző sárga bójasor még arrébb van, két hatalmas csapást tesz, aztán csaknem a vízbe zuhan.

Két klub – egy akarat

Vaskúti közvetlenül a verseny után ezt mondta erről:

— Természetesen már az előfutamok alkalmával alaposan szemügyre vettük a pályát. Az utolsó, piros bójasort alig választotta el valami a célt jelző sárgáktól. Emlékeztem, hogy ott kell megrúgni a hajót, de vagy átrendezték a pályát, vagy esetleg a szél odébb fújhatta az utolsó sort, nem tudom. Szerencsére vezettünk.

A rutintalanság következményének mondhatná bárki ezt az epizódot — ha nem ismerné Foltánékat. Ők ugyanis már tapasztalt versenyzőknek számítanak. Három évvel ezelőtt szenzációszámba menő világbajnoki győzelmet arattak Szófiában, ugyanebben a versenyszámban. Akkor újoncok voltak, nagyszerűen sikerült a bemutatkozásuk. Tavaly viszont, a duisburgi VB-n csak hatodikak lettek. Sokan úgy vélték, vége szép pályafutásuknak. Szerencsére a huszonhét éves Foltán László és két évvel fiatalabb társa Vaskúti István nem csüggedt el. Két klubban versenyeznek — Foltán a BSE, Vaskúti a Bp. Honvéd sportolója —, de egy akarattal készültek.

Ahol „elfogy" a levegő...

Nagyon nehéz versenyszám a kenu ketteseké. Az ingatag hajóban egyformán egyensúlyozni, s közben nagy lendülettel, egyszerre, gyorsan, erőteljesen „húzni", nem csekélység. Foltánékról mesélik, hogy napokig, hetekig ellenőrizték, javítgatták vállmozgásuk egy apró hibáját. Órákig lesték a képmagnót, a „rossz" és a „jó" mozgásukról készült filmet. Mindezt azért tették, mert még tökéletesebbé, még csiszoltabbá, még összeszokottabbá akarták tenni mozgásukat.

Sok-sok türelemre volt szükségük, míg eljutottak a moszkvai olimpia döntőjébe. Ott viszont már klasszisokhoz illően, előre kidolgozott taktika szerint versenyeztek. Vaskúti István így emlékszik erre:

— Az előző, egymással vívott küzdelmek alapján tudtuk, hogy a bolgár hajó nagyon jól rajtol. Elhatároztuk, hogy az elején megpróbálunk velük elmenni, s ahol a fehér bójákat a pirosak váltják fel, a táv felénél, ott ahol már „elfogy a levegő", ahol mindenkinél bekövetkezik a holtpont, ott mi „kilövünk". Ha ott sikerül elhúznunk, akkor a többihez már csak akarat kell.

Hát, ilyen egyszerű ez.

Elmondva...

Bőcs Ferenc

Fotó: Wagner Margit

TÖPRENGŐ

A rejtvények megfejtését csak postai levelezőlapon küldd be! Ha csak két rejtvényt tudsz megfejteni – és azok jók –, már részt vehetsz a heti jutalomsorsoláson. Beküldési határidő: december 9.

A 33. SZÁM MEGFEJTÉSEI

Betűrejtvények: Leningrád, Pétervár, Minszk, Tobolszk, Alma-Ata. **Fáklyás staféta:** 1–B, 2–D, 3–A, 4–C. **Hány halat evett:** 5-öt. **Orgonasípok:** Johann Sebastian Bach. **A két képen:** A doboz. **A tenger:** az első bejáraton lefelé. **Mivel foglalkoznak:** Kormánykerékkel, kefével, szappannal, távcsővel, függőággyal, szablyával, ágyúval.

BETŰREJTVÉNYEK

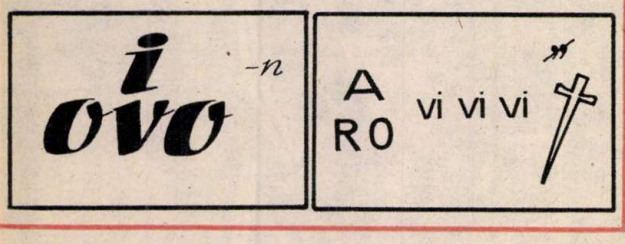

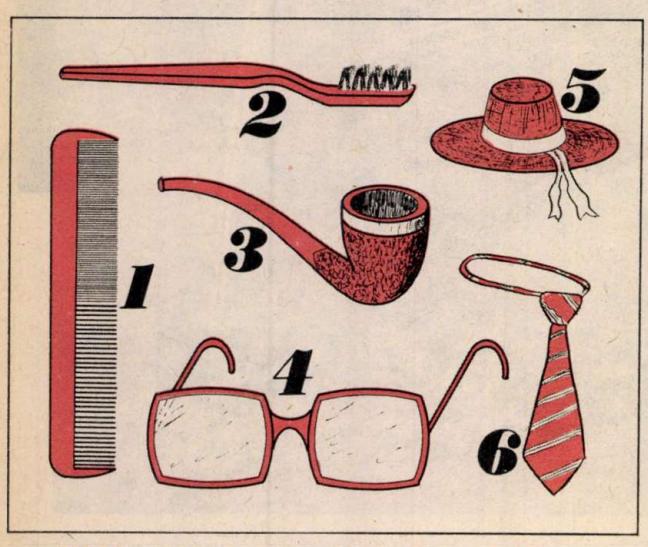

A HAT tárgy közül az egyik „kilóg" a sorból. Melyik ez, és miért?

CSÖRÖMPÖLÉS NINCS

Mintha egy csomó üvegcserép hullott volna egymásra, olyan a kép, de csörömpölést akkor sem hallhatsz, ha felfedezed, mit rejt a sok kusza vonal.

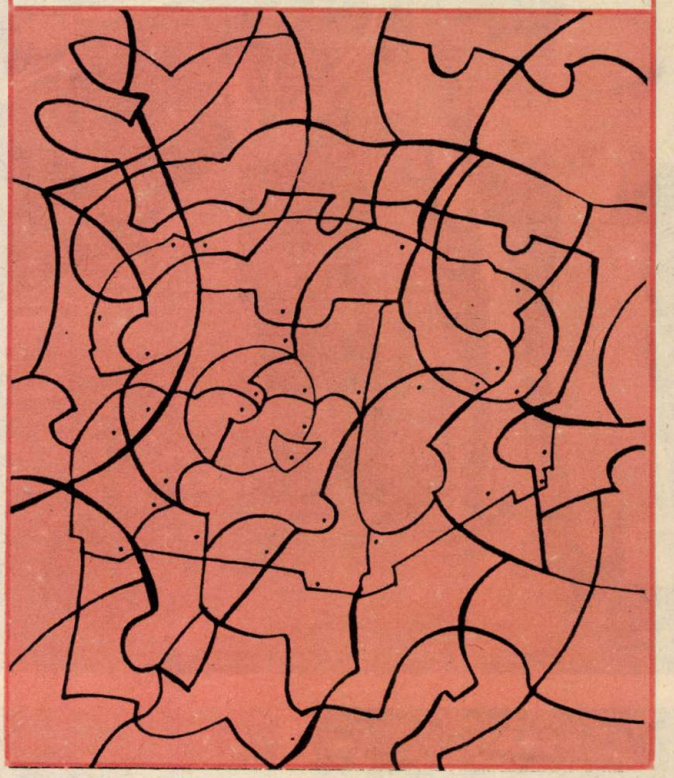

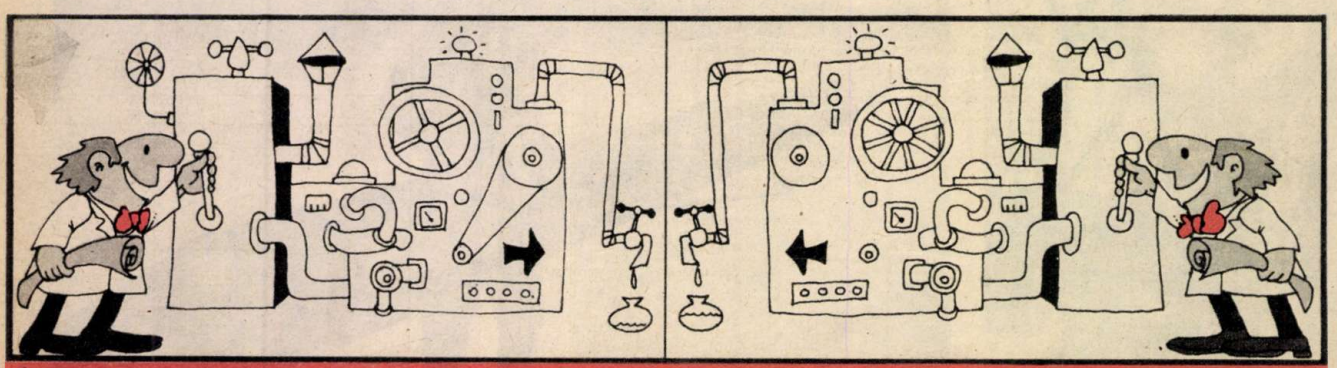

A MÁSODIK rajz tükörképe az elsőnek?

MEGTANULOK — TANULNI

Érdeklődéssel olvasom mostanában a „Megtanulok tanulni" című sorozatot. Amennyire tudom, próbálom betartani a benne levő javaslatokat, mivel nyolcadikos vagyok, s eddig nem voltam a legjobb tanuló, de szeretnék még a hátralevő időben javítani. Például hatásos módszernek tartom, hogy egy-egy tananyag megtanulása után tartsunk kis szünetet. Magam is kipróbáltam, természetesen arra ügyelek, hogy a szünet ne nyúljon túl hosszúra, nehogy „elfelejtsem" folytatni a tanulást.

Jankovics Beáta,
Jánosháza,
Ifjúság u. 12.
— 9545

A VÁRÚR ÉS CSAPATA

A „Várúr és csapata" című írás kitűnő! A szokatlan technikával készült fotók igazi történelmi hangulatot árasztanak, és a témájáról is érdekes volt olvasni. A történelem, a régészet sok gyereket érdekel, jó dolog lehet — ha csak egy napra is — beköltözni egy várba, megismerkedni a múltjával. A fiúk és lányok farmeres öltözékét látva az jutott eszembe, hogy talán még jobban beleélhették volna magukat a hajdani várlakók életébe, ha a ruházatuk is korhű lett volna, mint ahogy Attila is felpróbálta a páncélruhát.

Erdős Edit,
Hajdúböszörmény,
Veres G. u. 10.
— 4220

ÉHES A FÖLD

Az október 16-i számban szörnyűlködve olvastam az „Éhes a föld" című írást, s szomorúan néztem a fölötte közölt fotót is. Elgondolni is borzasztó, hogy egy év alatt ötször annyian halnak éhen a világon, mint ahányan Magyarországon élünk! Ezzel szemben bizony hazánkban mennyi élelmiszer megy kárba!!! Gyakran előfordul, hogy a tízóraik a szemétkosárba kerülnek, vagy már iskolába menet odaadjuk a kóborló kutyáknak. Amikor ezt cselekedjük, gondolni kellene arra is, hogy tőlünk távol, más földrészeken még a kenyérhéjnak is örülnek az emberek.

Szabó Éva,
Várpalota,
Körmöc bánya u. 1.
— 8100

Nagyon megdöbbentett az „Éhes a föld" című cikk. Eszembe jutott, hogy mi válogatunk az ételek között, néhány országban pedig a száraz kiflit is megennék. Nálunk is sok gyerek megveszi a 3—4 kiflit, egyet-kettőt megeszik belőle, a többit pedig eldobja. Nagyot sokat pazarlunk mi, gyerekek, ezt bizony nem szabad!

Mészáros Yvette,
Jászfényszaru,
Hunyadi u. 1.
— 5126

NE SZEMEZZ A HÁZMESTERREL!

A Pajtás 80/30. számában érdeklődéssel olvastam a „Ne szemezz a házmesterrel!" című minidrámát, mert gyakran találkozunk hasonló esettel. Szerintem abban nincs semmi kivetnivaló, hogy a lányok fiúkkal beszélgetnek a kapu előtt, sőt, abban sem, hogy egy lány megfogja egy fiú kezét. A cikkben szereplő lakók is voltak fiatalok, ők talán soha nem beszélgettek lányokkal? Még szerencse, hogy olyan felnőttek is vannak, akik megértőek velünk. Természetesen azt én sem helyeslem, ha a magnót hangosan bőgetik egyesek, ez valóban zavarhatja a ház lakóit.

Lőtte Enikő,
Ózd,
Zrínyi u. 2.
— 3600

KAJLABLABLA

Kajla nevével játszottunk. Keresd meg a rajzokhoz tartozó szövegeket!

Kutyalevél = **Kajlaposta;** Kutyaesküvő I. = **Kajlakodalom;** Dáridózó eb = **Tokajlala;** Régi, pengetős, orosz űrhajós eb = **Kajlalajka;** Törpe kutyaház = **Kukajlak;** Kutyakomornyik = **Kajlakáj;** Kutyaszállás = **Kajlakás;** Leesett kutyatáska = **Táskajlandolás;** Vegyészkedő kankutya = **Bikajlaboráns;** Szembenálló kutyafelek a XVII. században = **Kuruckajlabancka;** Kutyaesküvő II. = **Kajlagzi;** Kutyahideg hóförgeteg = **Kajlavina;** Szovjet kutyakocsi = **Kajlada;** Panaszkodó kutya = **Kajlamentál;** Kis vízben, kis csónakon élő kutya = **Dzsunkajlavor;** Tutajos Lajcsi kutyája = **Kajlajoska;** Lapuleveles kutya = **Kajlapus;** Táskával fociznak a kutyák = **Táskajlasztizás;** Kitikkajladtam!

F. G. J.

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Főszerkesztő:
SOMOS ÁGNES

Főszerkesztő-helyettes:
FÜLEKI JÁNOS

Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat

Felelős kiadó:
DR. PETRUS GYÖRGY igazgató

Szerkesztőség: Budapest, Jászai Mari tér 5. 1397

Telefon: 321-987
321-988
321-989

Postafiók:
Bp. 62. Pf. 508. 1397

Kiadóhivatal:
Budapest, Révay u. 16. 1965
Telefon: 116-660

A beküldött kéziratokat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest, József nádor tér 1. 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.

Előfizetési díj:
Egész évre 126 Ft
I. félévre 70 Ft
II. félévre 56 Ft

80.2827 Athenaeum Nyomda
Kozma utcai üzeme, Budapest
Rotációs mélynyomás

Felelős vezető:
SOPRONI BÉLA vezérigazgató

HU ISSN 0030-9583

INDEX: 25 695

Olvasószerkesztő:
SZIGETI PIROSKA

Művészeti szerkesztő:
CZIFFERSZKY BÉLA
FORRAI JÁNOS

KAJLABLABLA

Írásunkat a 31. oldalon találod.

DARGAY ATTILA RAJZA

80/36
XXXV. ÉVF. • 1980. DEC. 4. • ÁRA: 3,50 Ft
PAJTÁS

MIKULÁS
A MIKULÁS

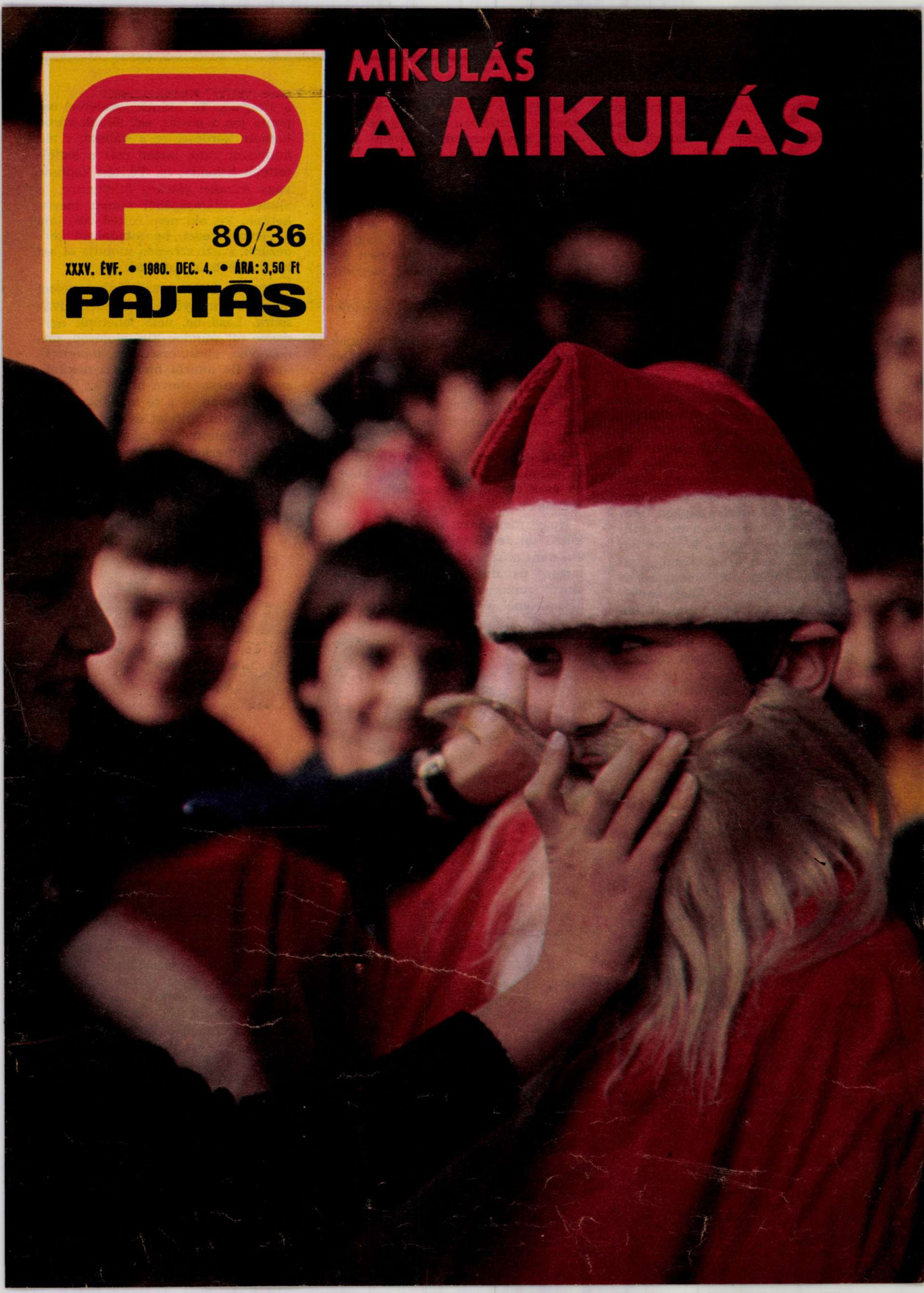

FIGYELJ CSAK!

Szeretnélek meghívni egy kis ünnepségre, valamennyi barátoddal, osztálytársaddal, egész családoddal együtt...

Jó, jó, nem kell olyan lázasan kutatnod az emlékezetedben. Megnyugtatlak, nincs szó sem szülinapról, sem valamilyen jeles névnapról, sőt, piros betűs ünnepet sem jelez a naptár. Tehát megnyugodhatsz: semmi olyasmiről nem felejtkeztél el, amit az illem, meg a szíved diktál.

Ez amolyan csendes, szerény családi ünnep, s mivel szegről-végről te is távoli „családtagnak" számítsz, nem szeretnélek kifelejteni belőle!

Ugye, már fúrja az oldaladat, hogy miről is van szó. Vajon mit akarunk ünnepelni, ennyi meghívottal?

Pedig ezt a barátodat nagyon jól ismered, s úgy tudom, szereted is. Akármerre jársz, mindenhol találkozol vele, s ha csupán egyetlen napra eltűnne előled, máris nagyon hiányozna. Veled van otthon és a suliban, utazás és táborozás közben, kora reggeltől késő estig. Mindig várod, kíváncsi vagy a véleményére, és egy kicsit irigyeled is, hogy annyifelé megfordul, annyi mindent lát. Sokszor szidod és dicséred, vitatkozol vele és hivatkozol rá. A legtöbb újat és érdekeset tőle tudod meg, s szeretnéd, ha a te életed apró eseményeit ő közvetítené másoknak, az egész világnak. Úgy meg tud nevettetni, hogy a könnyed is kicsordul, s úgy tud hatni rád, hogy rögtön tisztábban látsz, gondolatok özöne kezd benned kavarogni...

Elég a találós kérdésekből? Szabad a gazda?

Nos, ezt a mindig segítő és melletted álló, fürge és kíváncsi jó barátodat úgy hívják, hogy sajtó... Újság vagy folyóirat, rádió vagy televízió alakjában rendszeresen bekopogtat hozzád, társadul szegődik, érted él és dolgozik!

És az ünnepnap, amiről az elején beszéltem?

A magyar sajtó napjára hívtalak, amit minden évben december 7-én ünnepelünk — mi is, a Pajtásnál —, annak emlékére, hogy 1918-ban ezen a napon jelent meg Magyarországon az első kommunista lap, a Vörös Ujság.

Azt olvasom ki a tekintetedből: vajon miért tartozik ez rám, hiszen én csak egy olvasó vagyok!

Csak...?!?

Hogy' mondhatsz ilyet, hiszen nélküled mi feleslegesek lennénk! Egy szó mint száz: olvasóként is hozzánk tartozol és „ünnepelt" vagy te is. Te, akiről írunk, akit fényképezünk, akinek örömét és gondját közreadjuk a világnak. Te, akinek leveleivel naponta jön a postás, aki tőlünk várod komoly kérdéseidre a választ, s aki annyiszor ránk bíztad már a legféltettebb titkaidat is. Te, aki kapható vagy minden játékos ötletünkre, s akinek vidámságából annyit meríthetünk. Te, aki nem rejted véka alá a véleményedet, ha hibáinkról kérdezünk, s aki szívesen mondja el azt is: merre haladjunk tovább.

Persze, gyakran szemünkre veted, hogy nem megyünk el minden hívásodra. Lásd be, nem lehetünk egyszerre ott minden kiránduláson, ünnepélyen, sportversenyen, táborozáson... De amiről hírt adsz nekünk, amit megírsz, ahová hívsz, az benne van a lapban — a te lapodban —, a sorok között. Ötletet és gondolatsort indít el bennünk, s magadra, magatokra ismerhetsz egyik-másik írásunkban.

Mondd meg őszintén: szerénytelenség volt, hogy a barátodnak tartjuk magunkat?

Én úgy érzem: ennél megtisztelőbb titulusa nem lehet egyetlen újságnak sem. S mi szeretnénk rászolgálni erre.

A családi ünnepen ne felejtkezzünk meg a „távoli rokonokról", no meg az „ismerősökről" sem: a szocialista országokban dolgozó testvérlapjainkról, és a világ más tájain megjelenő, barát gyermeklapokról, akikkel szoros kapcsolatban állunk. Jönnek-mennek a postai küldemények, jönnek-mennek az újságírók és a fotóriporterek, hogy mind többet megtudjunk — illetve ti megtudhassatok — a más országban élő gyermekekről, s ők is hírt kaphassanak rólatok...

Lám, mennyi meghívottja van ennek a kis ünnepségnek, s mégis valamennyi befér — hetenként 32 oldalba!

Benne vagy te is, ő is, ti valamennyien. Ha majd felnőttként családot alapítasz, benne lesz a te lányod és fiad is — a holnap olvasója.

Ahogy ma neked, akkor majd az ő barátja leszünk!

Somos Ágnes

CIZGI-ROMAN
Pif
СЕПТЕМВРИЙЧЕ
PAJTÁS
80 26
Пионерская правда
ŚWIAT MŁODYCH
LASTENLEHTI
Raketti
9
Primo
KAMARAT
TO ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ
Jóbarát
Pajtás
thiếu niên
TIỀN PHONG
abc
TROMMEL
7
Sedmička pionýrů

Rimóc. 1964 húsvétján
jártam a nógrádi
kis faluban,
ahol nemcsak a fiúk,
hanem a lányok is
locsolkodtak.
Mi a nevük?

Barna Ferivel
1970-ben
Dunaújvárosban
ismerkedtem meg.
Édesanyjának
segített
újságot árulni

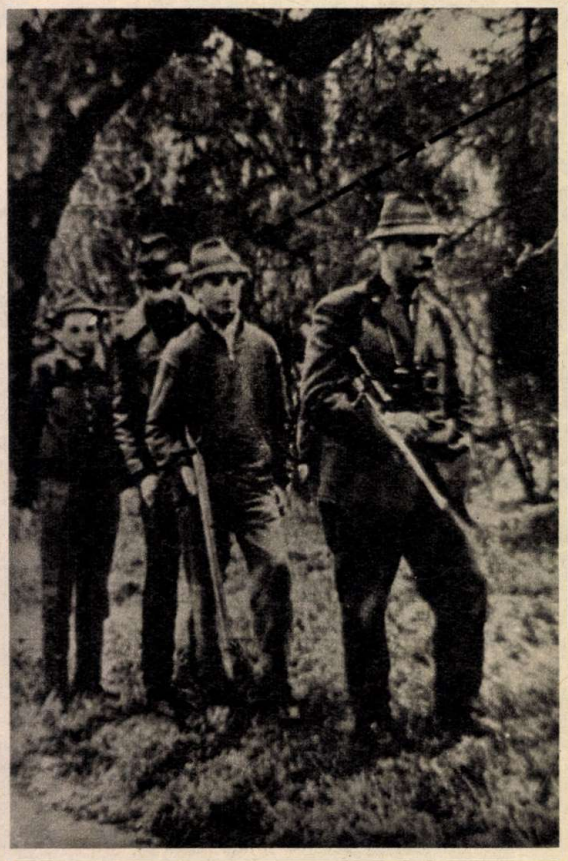

Paksi úttörök. Együtt nyomoztunk
egy 1919-ben elsüllyesztett
és a Duna hullámsírjából
kiemelt hajó ügyében

1965-ben írtam a Baranya megyei
„vadásziskoláról".
Elsősorban Valkó Lajcsi
sorsára lennék kíváncsi

Képek.
Régen és
kevésbé régen
megírt riportjaim
szereplőinek
arcmásai.
Akiket ábrázolnak,
egytől-egyig
felnőttek már.
Azt szeretném
kinyomozni,
és ha rájuk lelek
megírni, hogy
mi lett velük,
hogyan alakult
a sorsuk.
Aki felismeri őket,
közölje hollétüket,
pontos címüket.

Nyomoz

Úrkutató lányok. 1964-ben mutattuk be őket és csapatukat. Demeter Saroltáék vajon most mit csinálnak?

Mezei fenség voltam

Nagy halom régi újság. A lapokat hajtogatva különös öltözetű legénykén akadt meg a tekintetem. Mezítláb, klottgatyában álldogált a képen, fején mezei virágból font koszorú, amolyan koronaféle díszelgett.

— *Az én sorsom nem érdekel?* — szólt rám váratlanul a furcsa kis alak.

— Ki vagy te? — kérdeztem.

— *A libapásztorok királya címmel írtál rólam.*

— Régen lehetett. És mit kezdjek én most egy királlyal.

Kesernyésen nevetni kezdett.

— *Király? Szegények voltunk, mint a templom egere. Szüleim a nyári vakáció idején kisszolgának állítottak el nagygazdákhoz, mert az a négy pengő is enyhített valamit a család gondján, amit a három hónap munkájáért kaptam. A réten azért eszeltük ki az egész királyosdi játékot, mert el akartuk felejteni, hogy béresek vagyunk. A koronát a lányok fonták, és mi fiúk, amíg libáink legeltek, birkózással döntöttük el, hogy kié legyen. Azt sem bántuk, hogy kékre-zöldre dögönyözzük egymást.*

— Hány éves voltál, amikor megszerezted a mezei fenség címet?

— *Kilenc. A meseesték azonban minden királyságnál közelebb álltak a szívemhez és a hasamhoz. Néhány marék pirított tökmagért, egy-egy karéj zsíros kenyérért különféle történeteket találtam ki társaim számára. Egyszer degeszre ettem magam füstölt kolbásszal, mert a gazdám fia kilopott a kamrából egy rőfnyit hálából, amiért olyan szépet meséltem neki.*

— Tehát nemcsak a kezeddel, a fejeddel is megtanultál keresni.

— *Később, a felszabadulás első napjaiban, amikor rikkancsnak szegődtem, alapítottam egy saját újságot is. A füzetből készült „Mi utcánk hangjá"-ba órákon át körmöltem a sorokat, hogy elmondjam örömömet, bánatomat, mindazt, ami a környékünkön említést érdemelt. A fizetség az volt, hogy az árusításra rám bízott könyveket, felnőtt újságokat is népszerűsítettem vele, s mielőtt túladtam rajtuk, töviről hegyi-*

re kiolvastam mindet. Őszintén szólva, arról még álmodni sem mertem, hogy egyszer igazi szerkesztőségben kötök ki.

— Rikkancsból újságíró? Regénybe illő.

— A libáimat legeltetve, ott a mezőn, fogadalmat tettem, hogyha megnövök, megírom a pásztorok regényét. De közben nemcsak az én életem, hanem a világ is olyat fordult körülöttem, hogy meseként hangzana a mai gyerekek számára, ha megírnám, hogy amíg be nem köszöntöttek az őszi fagyok, mi az iskolába is mezítláb jártunk, mert kímélni kellett a cipőt. S csak vígjátékként beszélhetném el az én hajdani nagy tragédiámat, azt az esetet, amikor kölcsönkabátban indultam el az első randevúmra, és ezt a lány észrevette.

— Életpályád nagyon érdekes. Én a tanulság miatt is elmondanám.

— Nincs időm.

— Hahaha... Egy újságírónak nincs ideje írni?

— Belebetegednék, ha nem vehetnék a kezembe tollat, de minden mondat megfogalmazása rengeteg töprengéssel jár. Akárcsak gyermekkoromban. Szegény nagyanyám, hogy sírt, amikor észrevette, hogy elpocsékoltam az összes stelázsipapírját. Nem az fájt neki, hogy összefirkáltam őket, hanem inkább az, hogy nagy szerelmemhez, Verához írt ódám egyetlen sorát ismételgettem rajtuk százszor és százszor. Első szerkesztőm valósággal rámtörte az ajtót, amikor riportutamról visszatérve a szobámba zárkózva róttam a sorokat. „Tudod-e, hogy indul a nyomdagép?!" — kiáltott rám. Tudtam. Mégis értetlenül — majdnem hogy ellenségesen néztem rá, amiért nem engedi, hogy írásomat tovább javíthassam.

— A szöszmötölés kibúvó is lehet. Nem vagy te egy kissé lusta?

— Lehet. Aki azonban ismer, tudja, hogyha valakin segíteni kell, heteken át képes vagyok az ügyében talpalni, kilincselni. Riportjaim dolgában annyit utaztam már, hogy többször feljuthattam volna a Holdra. S ha a megírt cikkeim könyvvé állnának össze, több kötetet töltenének meg. Azért kínlódok én annyit egy-egy munkámmal, mert megismertem az írás erejét, és nem akarok visszaélni vele. Az „Ugyanabban az órában" című riport megjelenése után a fél ország gyerekei velem játszottak. Száz és százezer forint értékű társadalmi munkát végeztek egyetlen óra alatt. Csak megemlítettem, hogy vannak csöppnyi tanyai iskolák, ahonnan hiányoznak a játékok, és a postás nem győzte szerkesztőségünkbe hozni a csomagokat. Több autóra volt szükségünk, hogy a címzettekhez elszállíthassuk. Utálok magasba mászni és víziszonyom van, de egy vékony drótkötélen libegő tákolmányra ültem, hogy a több ezer méter magas hegycsúcsról adjak hírt olvasóimnak. Egymáshoz kötözött kis csónakokban heteken át libegtem a Dunán, mert érdekelt, hogy egy tenyérnyi területen összezárt gyermekközösségben a szeretet vagy a gyűlölet lesz-e az úr.

— Mire vagy a legbüszkébb?

— Találkoztam néhány világhírű emberrel: Pablo Nerudával, a chileiek nagy költőjével, Nyikolajev űrhajós parancsnokkal, interjút készítettem neves politikusokkal, miniszterekkel, művészekkel, és néhány kitüntetést is kaptam már. De a legjobban annak örülök, hogy tegnap határidő előtt adtam át a riportomat a főszerkesztőnek. És ezért megdicsért...

Nagyítóval is megnéztem az előttem levő képet. De hiszen ez nem más, mint... A libapásztorok királyának képe gyermekkori fényképem, én tulajdonképpen önmagammal beszélgetek...

Felugrottam és kirohantam az ajtón. Száguldva siettem a szerkesztőség felé. Csak sikerüljön gyorsan lediktálnom ezt az öninterjút, és nyomdába küldés előtt négy órával a szerkesztők kezébe adni!

Faragó György

A BARÁTSÁG EREJE

Címlap készült Vödör Giziről. Abból az alkalomból, hogy 1966-ban a Magyar Rádió Gyermekkórusával átrepülte az óceánt

Ménes az óriások asztalán című riportom egyik szereplője a szilvásváradi Kovács Misi és Titán, a barátja

Egy bátor fiú. Hunyadi Péter 1964-ben egy tehéncsordát mentett meg a Héki Állami Gazdaság legelőjén

Karámos Laci súlyos betegségből lábadozott 1966-ban. Kerékpárt kapott ajándékba a barátaitól

Rákosi Gyula,
a Ferencváros híres játékosa
és Bódizs Imre
1967-ben.
Gyusziról mindent tudok,
de mi lett Imrével?

Nógrádi lányok.
Hesz Zsuzsikáék
1965-ben
választ előtt álltak.
Hol kötöttek ki?

A tízmilliomodik lakos.
Takács Marika
Kevermesen született
1970-ben tizesztendős
kisdobos volt

Kétszemélyes expedíció Tökölön.
Davicsin András
és Farkas Sanyi 1967-ben
A Duna és környékének
felfedezésére vállalkozott

Vigyázat, csalók!
A székesfehérvári úttörőház
mágusiskolájának
néhány tanulója.
A kép 1970-ben készült

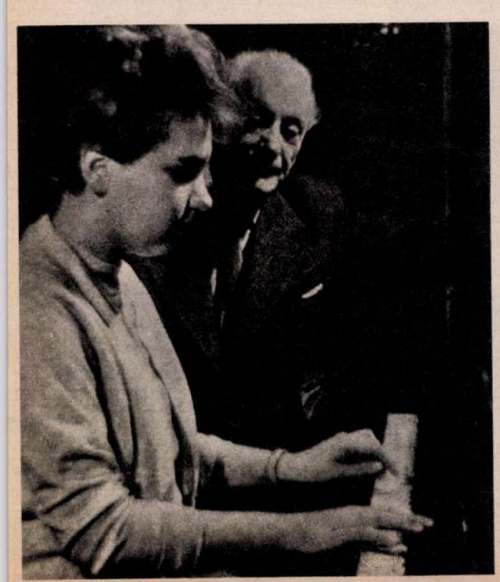

A tizenhárom éves főiskolás.
Baranyi Klárit
1966-ban
a hetedik osztályból
egyenesen
a Zeneművészeti Főiskolára
vették fel

?!

Bocs, hogy közbeszólok, kedves „Őrsvezető októberben" (ezt a jeligét te írtad leveledre), de mint az írásodból kiderült, már másodszor szerettél volna egy kisdobosőrs vezetője lenni. Rajvezetőd nem lelkesedett különösebben tervedért, melynek elsődleges oka közepes tanulmányi eredményed volt. Osztálytársaid azonban melletted álltak, mert biztosan jó közösségi ember vagy.

Tőlünk kérdezed, hogy jogod van-e ilyen körülmények között elvállalni ezt a fontos tisztséget. Nos, úgy gondolom: elvállalhatod. De... Azt azért mindenképpen furcsállom, hogy e törekvésed mellett sem sikerült javítanod azon a fránya közepesen. Ha engem valami akadályozna célom elérésében, én bizony mindent megtennék, hogy áttörjem a „gátat". Leendő őrsöd tagjai szemében biztosan te lennél a követendő példakép, ám azt neked is érezned kell, hogy a dolog egy kicsit sántít. Ha ugyanis mindenáron – kimondom nyíltan: a tanulás rovására – ragaszkodsz az őrs vezetéséhez, akkor az iskolai felkészülésre sem maradna annyi időd, mint most van. Lehet, hogy még a közepes is veszélybe kerülne?!

Látod, nem is olyan egyszerű a dolog, hogy akár „igen"-nel, akár „nem"-mel lehetne válaszolni. Ha rám hallgatsz, először is megembereled magad és elhatározod, hogy javítasz tanulmányi eredményeiden. Utána megkeresed rajvezetődet és négyszemközt vagy akár osztályfőnöki órán, a többiek előtt megbeszélhetitek problémádat. Egészen biztos vagyok abban, hogy ő sem zárkózik el megválasztásodtól, amennyiben igéretet kap a jegyek kijavítására. Utána pedig minden rajtad múlik! Szurkolok érted és szívesen venném, ha a történtekről beszámolnál nekünk. Így talán együtt segíthetnénk másokon is, akik hasonló helyzetbe kerültek.

(koncz)

MIT HOZOTT A MIKULÁS?

Kilenc kiskutyát

JÉGRE LÉPTÜNK...

Visszavonhatatlanul itt a tél. Ennek egyik legbiztosabb jele, hogy megnyílt a Budapesti Műjégpálya. Már az első alkalommal több ezren voltak kíváncsiak arra, hogy mennyit kopott korizótudásuk egy év alatt.

A HÉT VICCE

Elsősegélynyújtás – arra!

TÁRSBÉRLET

Amikor a Széchenyi Vadásztársaság elnöke, Csík Gyula másfél éve hazavitte a kis dámszarvast, Pötyit, aligha gondolta, milyen jól érzi majd magát a félénk patás, röfi szomszéd és a házőrző társaságában. Nem újdonság ez a fajta társbérlet.

SZABLYÁTÓL A GÉPPUSKÁIG

Megalakulásának 30. évfordulóját ünnepli a Magyar Néphadsereg egyik Heves megyei alakulata. Ez alkalomból a gyöngyösi Mátra Művelődési Központban az alakulat parancsnoksága és KISZ-bizottsága a Hadtörténeti Intézettel közösen fegyvertörténeti kiállítást rendezett. A XII. századtól napjainkig követhették végig a kézi fegyverek fejlődését az érdeklődők. A gyerekek még egy-két korabeli tárgyat is fel – illetve kipróbálhattak.

MI LESZEL?

Traktoros, gépszerelő, vagy ami tetszik. De nehogy becsukd a szemed, sőt nyisd jól ki és nézz meg mindent azon a pályaválasztási kiállításon, amelyet a halásztelki mezőgazdasági szakmunkásképző intézet rendezett!

SAKK

Az 1980. november 29-i tv-adásban elhangzott feladat: az állás betűjelzésben: Világos: Kh4, Fd6, gy: a6, h5. Sötét: Kg7, Fh1, gy: c5, d5, f5, h7. Világos indul.

A feladatban ellenkező színű mezőkön mozgó futók szerepelnek. Sötét két gyalog előnyét a világos előretolt a-gyalog ellensúlyozza. Azért ezt igazán nehéz lesz döntetlenre

Világos indul és nyer. Segítségül annyit, hogy sötét utolsó lépésével Kh6—g7-tel adott lehetőséget a szép nyerőkombinációra. (Hozzá kell azonban tennünk, hogy sötét nem léphetett mást, mert amíg királya h6-on állt, matt fenyegetett Ff8-cal.)

Világos két soronkövetkező lépését kell beküldenetek. Címünk: Magyar Televízió, Budapest, Szabadság tér 17. — 1810. A borítékra, illetve a levelezőlapra kérjük ráírni: „Csata fekete-fehérben". Beküldési határidő: december 14.

EGY KÉP – EGY MONDAT

– Öltözz már fel, mert elsüllyedek szégyenemben!

KÖLTŐ ÉS TUDÓS

Romantika? Költészet? Mindkettőben korának legnagyobb magyar műveit alkotta meg a százhetvenöt éve született Vörösmarty Mihály. S nemcsak lírikus, drámaíró volt, hanem az akkori irodalmi–kulturális élet tevékeny részese. Ezért is vette fel tagjai közé 1830-ban a Magyar Tudományos Akadémia.

JUBILÁLÓK

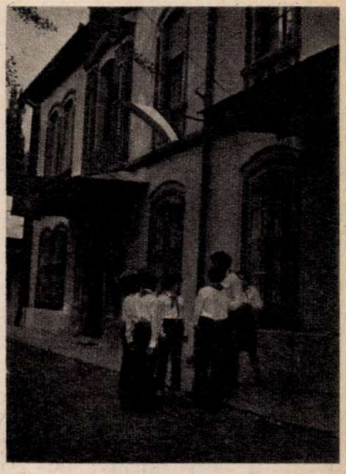

Idén ünnepelte fennállásának 30. esztendejét az esztergomi Révész Béla Megyei Úttörőház. A ház úttörői ez évben nyerték el harmadszor a KISZ KB Vörös Selyemzászlóját. Az épületben 19 szakkör tevékenykedik, melyet több mint 500 gyerek látogat. A tisztségviselők képzésében tízféle lehetőség között válogathatnak az úttörők. A szabadidős programok között a legnépszerűbbek a budapesti színházlátogatások, a filmvetítéssel egybekötött csillagászati előadások, valamint a 18-féle játékos foglalkozás.

Tessék, válassz!

Színház — mozi — zene — múzeum — könyv — és minden más, ami benneteket érdekelhet. Élmény- és véleménycsere. Én javaslok, ti pedig elmondhatjátok, hogy tetszett, vagy nem.

AJÁNLATUNK:

Kodály: Háry János — Erkel Színház. Gyermekélet a régi magyar faluban — Néprajzi Múzeum. Lengyel Dénes: Régi magyar mondák — Móra Könyvkiadó. Eöry István: Lóhátról — Sportpropaganda Vállalat (újságárusoknál kapható). 168 óra — a rádióban, szombat délutánonként. Vasarely- és Munkácsy-kiállítás — Pécs, Békéscsaba. Táncház — Gyöngyösön, Zalaegerszegen, Győrben és még sok helyen az országban.

— Van egy srác nálunk a suliban, aki folytatásos füllentéseit meséli a szünetekben. Történeteiben persze mindig ő győz; egy szavát sem hisszük el, de jól szórakozunk.

— Akkor most képzelj a sulifolyosó helyébe egy múlt századi falusi kocsmát... Csikorgó tél van, az emberek egykedvűen ücsörögnek a padokon, és akkor belép az öreg fazekas, a mesélő kedvű, nagyotmondó...

— Háry János!

— Eltaláltad. Ő az, aki megjárta a napóleoni háborút, a bécsi királyi udvart, a nagyvilágot. Az, hogy kalandjai szinte hihetetlenek, senkit sem érdekel.

— Miért?

— Mert olyan dolgokról mesél, amire mindenki vágyik. Ki ne szeretne világot látni, legyőzni a félelmetes Napóleont, visszautasítani Ferenc császár lányának, Mária Lujzának a kezét, és aztán büszkén, győztesen hazatérni szerelmével, Örzsével együtt!

— És?

— Mit és?

— Meséld tovább!

— Inkább nézd meg a róla szóló daljátékot!

— Énekelnek is benne?

— Méghozzá csupa jól ismert dalt. A darab zenéjét Kodály Zoltán szerezte; összeötvözte benne a magyar népdalt, az európai népek zenéjét és saját dallamait.

✶

— Mielőtt elmész az Erkel Színházba, nézd meg a „Gyermekélet a régi magyar faluban" című kiállítást! Ott láthatod, hogyan éltek a múlt században a magyar parasztok. Megnézheted az akkori gyerekek saját készítésű játékait, ruháikat, használati tárgyaikat és azt is, hogy ezek a falusi gyerekek milyen fiatalon beletanultak szüleik nehéz munkájába.

— Mi köze ennek a Háryhoz?

— Az a falusi nép, amelynek emlékére nyílt a kiállítás, ülhette körül egykor Háry mester asztalát a nagyabonyi csárdában.

✶

— És ez a könyv hogy kerül ide?

— Úgy gondoltam, roppant érdekes végigolvasni a mondákat Mátyás királyról, a csodaszarvasról, Attila kardjáról, Lehel kürtjéről. Úgy keveredik bennük a valóság és a fantázia, mint Háry meséjében az igazi és a „vágyott" világ.

✶

— Most lóhátról beszélek veled!

— Nagyképű vagy.

— Tényleg lovon ülök. Elolvastam a „Lóhátról" című kiadványt, és kedvem támadt lovagolni.

— Drága dolog!

— Ha sportként űzöd, megfizethető. Hogyan akarod legyőzni a nottinghami városbíró martalócait, ha te, Robin Hood még lovagolni sem tudsz?

— Igaz is! Már nagyon a bögyömben vannak!

✶

— Hallottad?

— Mit?

— A 168 órát a rádióban.

— Azt sose hallgatom.

— Miért nem?

— Mert nem értek egy csomó kifejezést. Rati... ratifikálni, meg hasonlók...

— A felnőttek sem mindig értik.

— Na látod! Én még gyerek vagyok.

— Pici baba, gyere, elringatlak!

— Hozzám ne nyúlj!

— Mégsem vagy már olyan pöttöm! Ha majd felnőttként bele akarsz szólni a társadalom, a világ ügyeibe, már most el kell kezdened a tájékozódást! Ha valamit nem értesz, kérdezd meg otthon vagy az iskolában!

✶

— Jól kitapétáztad a szobádat!

— Ugye! Van két macskaposzterem is, ott, az énekesek fölött! Tudsz jobbat?

— Tudok. Vegyél, vagy kérj karácsonyra néhány festményreprodukciót! Azok legalább olyan érdekesek, mint az énekesek. Barátaid először csodálkozni fognak, de a végén még egy képtárba is elmentek! Például a pécsi Vasarely- vagy a békéscsabai Munkácsy-kiállításra. Ott rögtön vehettek posztert is!

✶

— Gyerünk táncolni!

— Hurrá, menjünk a diszkóba.

— Holnap, jó? Most gyere a táncházba!

— Ott milyen zene van?

— Népzene. De éppúgy lehet rá táncolni, mint a diszkózenére. Kipróbálhatod például Gyöngyösön, Zalaegerszegen, Győrben. És persze még másutt is. Az időpontokról a művelődési házakban és úttörőházakban érdeklődhetsz.

Somhegyi Béla

ÜNNEPEL A MÓRA

Véletlenül került a kezedbe a könyv, vagy valaki felhívta rá a figyelmedet? Mindegy, az a fő, hogy végre elolvashatod. Lekuporodsz a könyvtári székre, vagy a buszmegállóban toporogva kezdesz bele; akárhogy is, szinte elfelejted, valójában hol vagy. Már régen nem a könyvtárban ülsz, vagy a buszra vársz, hanem a könyv hőseivel együtt utazol, sírsz, nevetsz, bosszankodsz és örülsz; már te is részese vagy a kalandoknak. Színes, mulatságos, elgondolkodtató, bohókás, játékos illusztrációk tűnnek elé, ahogy lapozol.

Sokféle könyv — sokféle műfajban; közös ismertetőjelük... na, kitalálod? Észrevetted könyveiden a mindig visszatérő feliratot: Móra Ferenc Könyvkiadó?!

Persze, ha kezedbe veszel egy új könyvet, legelőbb a címét nézed meg, vagy a sorozatjelét, aztán az írót meg hogy milyen belülről, és sokszor egyáltalán nem figyeled a kiadó nevét, hiszen olyan természetes, hogy ami neked szól, azt legtöbbször a Móra adja ki. Tudod-e, hogy a kiadó 30 évvel ezelőtti megalakulásáig Magyarországon csak elvétve, és többnyire nevelési, „erkölcsnemesítési" célból adtak aki ifjúsági irodalmat? Nem pedig azért — mint napjainkban —, hogy az olvasók szórakozva megismerjék a világot, élvezzék a képzelet kalandjait, gyönyörködjenek a mesékben, töprengjenek az emberi sorsfordulókon, nevessenek, röhögjenek, vihogjanak, mosolyogjanak, vagy együtt „vessenek bukfencet" a játékos kedvű írókkal, költőkkel.

*

Elég néhány írót megemlíteni, akik az elmúlt 30 évben könyvet írtak, hogy eszünkbe jusson a rengeteg kedves olvasmány: Illyés Gyula, Mándy Iván, Török Sándor, Szabó Magda, Zelk Zoltán, Horgas Béla, Lázár Ervin, Janikovszky Éva, Gyurkovics Tibor és a grafikusok: Kass János, Réber László, Reich Károly, Gaál Éva, Szántó Piroska, Heinzelmann Emma, Kovács Péter. Lehet nyomozni az otthoni vagy iskolai könyvtárban, ki mit írt, rajzolt!

„Olvassatok minden nap!" — ajánlja a Móra Ferenc Könyvkiadó, megalapozottan, mert van mit. A legújabb — gyermekkönyvheti — könyveket december 1—7-e között vehetitek meg. Érdemes átböngészni a részletes tájékoztatót! Ingyen hozzájuthattok könyvesboltokban, iskolában, művelődési otthonokban.

S. B.

A Móra Ferenc Könyvkiadó ez évben költözött át ebbe a szép, új székházba

IVANHOE

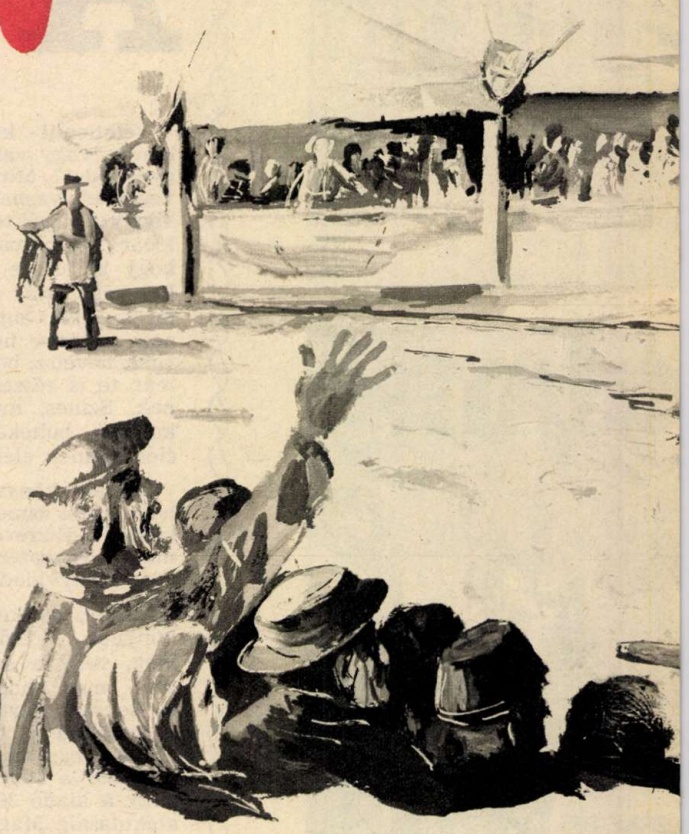

RÉSZLET WALTER SCOTT REGÉNYÉBŐL

Walter Scott – az 1800-as évek elején alkotó skót író, a romantikus történelmi regény megteremtője – szenvedélyes régész, gyűjtő volt. Mindent tudott a régi századok ruházatáról, bútorairól, népszokásairól, tárgyairól, fegyvereiről. Az Ivanhoe-t nem először adja ki a Móra Ferenc Könyvkiadó; ám most, a decemberi gyermekkönyvhéten, minden eddiginél újszerűbb formában: a könyvet a regény cselekményének idejében – a XI–XII. században – használatos fegyverek, ruhák, tárgyak pontos rajzai díszítik. Ízelítőül érdekes részletet közlünk a könyvből.

Ragyogó reggelre ébredt a világ. A nap még alig hágott fel a látóhatáron a felhőtlen égboltozatra, amikor a legtürelmetlenebb nézők már elindultak a nap eseményeinek középpontja, a bajvívótér felé, hogy jó helyet biztosítsanak maguknak, ahol zavartalanul gyönyörködhetnek a várva várt látványosságban, a lovagi torna folytatásában.

Azután a marsallok jelentek meg a küzdelem színterén csatlósaikkal és heroldjaikkal, hogy feljegyezzék azoknak a lovagoknak a nevét, akik részt akarnak venni a mérkőzésben, valamint azt is, hogy melyik oldalon óhajtanak küzdeni. Ez nagyon fontos volt, mert csak így lehetett gondoskodni arról, hogy az egymással mérkőző két csoport egyforma legyen.

A torna szabályai értelmében a „Kitagadott lovag"-ot tekintették az egyik csoport vezérének, míg a másik csoport bajnoka Brian de Bois-Guilbert volt, akiről úgy vélekedtek, hogy a tegnapi tusában a második helyet érdemelte ki. Hozzá csatlakoztak természetesen azok, akik tegnap vele együtt a kihívók közé tartoztak — kivéve Ralph de Vipont lovagot, aki úgy bukott le a lóról, hogy nagyon megütötte magát, és egyelőre harcképtelenné vált. Jelentkezőben egyébként nem volt hiány — mindkét oldalon számos kiváló nemes lovag készült kiállni a porondra.

Az általános tornajáték, amelyben az összes lovagok egyszerre küzdöttek, veszedelmesebb volt, mint a párviadal, az akkori lovagok mégis szívesebben választották a csoportos mérkőzést. Sok lovag nem bízott eléggé a saját ügyességében, és vonakodott egyedül kiállni egy-egy híres bajnok ellen. De azért mégis szerette volna kimutatni bátorságát, és erre adott alkalmat az általános összecsapás, ahol körülbelül egyforma erejű ellenfelek mérhették össze ügyességüket. Ezúttal mindkét oldalon már ötven-ötven harcra kész lovag íratkozott fel, amikor a marsallok kijelentették, hogy több jelentkezést már nem fogadhatnak el. Ettől nem tágítottak — nagy bosszúságára azoknak, akik későn jelentkeztek.

Tíz óra tájban az egész síkság zsúfolva volt férfiakkal és nőkkel, akik lóháton vagy gyalogosan siettek a torna színterére. Nemsokára harsány kürtszó jelezte, hogy János herceg és kísérete megérkezett. Kíséretében sok olyan lovag volt, aki maga is részt akart venni a mérkőzésen, a többi pedig csak azért jött, hogy végignézze.

Körülbelül ekkor érkezett meg a szász Cedric is, Lady Rowenával, de Athelstane most nem volt a társaságukban. Mert ez a szász úr ma páncélt öltött magas és izmos termetére, hogy beálljon a küzdők közé, mégpedig — Cedric nagy meglepetésére — a templomos lovag csapatába. Cedric hiába tiltakozott, hiába vetette szemére barátjának, hogy rosszul választotta meg, melyik csoporthoz csatlakozzék. Szavaira csak kurta és mogorva feleletet kapott. Így szoktak válaszolni azok az emberek, akik makacsul ragaszkodnak elhatározásaikhoz, különösen, ha nem tudják megindokolni.

Athelstane nem volt éppen lángész, de mégis elég okos ahhoz, hogy elhallgassa a legfőbb, ha ugyan nem egyetlen okot, amely arra késztette, hogy Brian de Bois-Guilbert csapatához csatlakozzék. Bár lomha és egykedvű természete visszatartotta attól, hogy bárkinek is udvaroljon,

SZITÁS GYÖRGY RAJZA

Lady Rowena nagyon tetszett neki, és körülbelül elintézett dolognak tekintette, hogy feleségül veszi, mintha ehhez elég volna Cedric beleegyezése és Rowena egyéb barátainak helyeslése. Ezért Conningsburgh büszke ura alig tudta elfojtani boszszúságát, amikor az előző nap győztese Rowenát választotta ki arra a megtiszteltetésre, amelynek odaítélésére lándzsájával szerzett jogot. Athelstane úgy érezte, hogy az idegen az ő köreit zavarja, az ő jogait csorbítja — és elhatározta, hogy megbünteti érte. Bízott erejében és ügyességében is, amelyet hízelgő ismerősei annyira magasztaltak. Majd megtépázza a Kitagadott lovag babérjait, és ha kedvező alkalom kínálkozik rá, csatabárdja súlyával is megismerteti.

János herceg is azt szerette volna, ha a templomos lovag csapata szerzi meg a győzelmet. Néhány elejtett célzás elég volt ahhoz, hogy környezete megértse, mi a kívánsága. De Brady és még néhány más lovag is sietett engedelmeskedni a herceg néma óhajtásának. Abba a csapatba íratkoztak, amelynek élén a templomos állt. Viszont akadt elég lovag — angol és szász, belföldi és idegen egyaránt —, aki a másik csapathoz csatlakozott, annál is inkább, mert olyan kiváló bajnok vezette, mint a tegnapi mérkőzések hőse.

A herceg, mihelyt észrevette, hogy Lady Rowena megérkezett, tüstént magára öltötte azt az udvarias modort, amellyel mindig nagy sikert aratott, valahányszor kedve támadt ezt a szerepet megjátszani. Elébe lovagolt, leemelte fövegét, leszállt lováról és lesegítette a hölgyet a nyeregből. Kísérői fedetlen fővel álltak mellette; egyikük, a legelőkelőbbek közül való, leugrott lováról, hogy megfogja Lady Rowena paripájának kantárát.

Így adunk példát arra a hódolatra, amely a Szépség és Szerelem Királynőjét megilleti — mondta János herceg. Mi magunk vezetjük a trónhoz, amely ma az övé. Hölgyeim — tette hozzá —, úgy szolgáljátok királynőtöket, mint ahogy magatok is megkövetelitek majd, ha legközelebb titeket ért ez a kitüntetés.

Ezzel a herceg odavezette Rowenát arra a díszhelyre, amely éppen szemben volt az ő trónszékével. A legszebb és legelőkelőbb hölgyek tolongtak a nyomában, hogy minél közelebb üljenek a mai nap királynőjéhez.

Alighogy Rowena elfoglalta helyét, harsány zene üdvözölte, amelyet félig elnyelt a tömeg rivalgása. Közben kisütött a nap, és pazar fényözönnel árasztotta el a lovagok csillogó fegyvereit. A két csapat már összegyűlt a bajvívó tér két ellenkező végében; izgatottan tanácskoztak a csatarendről, hogy melyik a legalkalmasabb a győzelem kivívására.

A heroldok most csendet parancsoltak, hogy kihirdessék a mérkőzés szabályait. Ezeknek a célja az volt, hogy némiképpen csökkentsék a küzdelem veszedelmes voltát. Az elővigyázatosságra szükség volt, hiszen a harcot éles kardokkal és hegyes lándzsákkal akarták megvívni.

Ezért a bajnokoknak megtiltották, hogy kardjukat szúrásra használják, csak vágni lehetett vele. Kihirdették, hogy minden lovag tetszése szerint harcolhat akár buzogánnyal, akár csatabárddal, de a tőr tilos fegyver volt. Az a lovag, akit kivetettek a nyeregből gyalog folytathatta a küzdelmet az ellenpárt bármelyik lovagjával, aki hasonló helyzetbe került; de lóhátról nem volt szabad a gyalogost megtámadni. Ha valamely lovagnak sikerült ellenfelét a bajvívó tér szélére szorítani annyira, hogy testével vagy fegyverével hozzáért a palánkhoz: ez a kiszorított lovag köteles volt magát legyőzöttnek vallani, és lovát meg felszerelését a győztes rendelkezésére bocsátani. Az ily módon legyőzött lovag nem vehetett részt a további küzdelemben. Ha egy bajnokot leterítettek a földre, csatlósa vagy apródja beléphetett a bajvívó térre, hogy gazdáját kivonszolja a forgatagból; de ebben az esetben a bajnokot legyőzöttnek nyilvánították és lova meg fegyvere veszendőbe ment. Ha János herceg ledobja vezéri pálcáját, a küzdelmet tüstént abba kell hagyni; ez a szabály is arra szolgált, hogy megakadályozza az oktalan vérontást abban az esetben, ha az ádáz küzdelem túlságosan soká tart. Ha egy lovag nem tartja be a torna szabályait, vagy akármilyen módon megszegi a tisztes lovagi viselkedés törvényeit: büntetésül megfosztják fegyvereitől, és megfordított pajzszsal, lovagló módon a palánkra ültetik, hogy köznevetségül szolgáljon.

Miután ezeket a rendszabályokat kihirdették, a heroldok néhány lelkesítő szóval fejezték be mondókájukat: buzdították a lovagokat, hogy teljesítsék vitézi kötelességüket, és érdemeljék ki a Szépség és Szerelem Királynője elismerő mosolyát.

Ezután a heroldok visszavonultak a helyükre. A lovagok hosszú sorban bevonultak a bajvívó tér két végén, és kettős sorba álltak; a két-két sor pontosan szemben egymással. Mindegyik csapat vezére az első sor közepére állt, de csak akkor, amikor már gondosan elrendezte csapatát, és minden embere elfoglalta a maga helyét.

Fordította: Szinnai Tivadar

Valóságos csoda
négy képben:
a sárgán izzó üvegcipóból
finom és törékeny
tárgyakat állít elő
tűzzel és vassal
az ember...

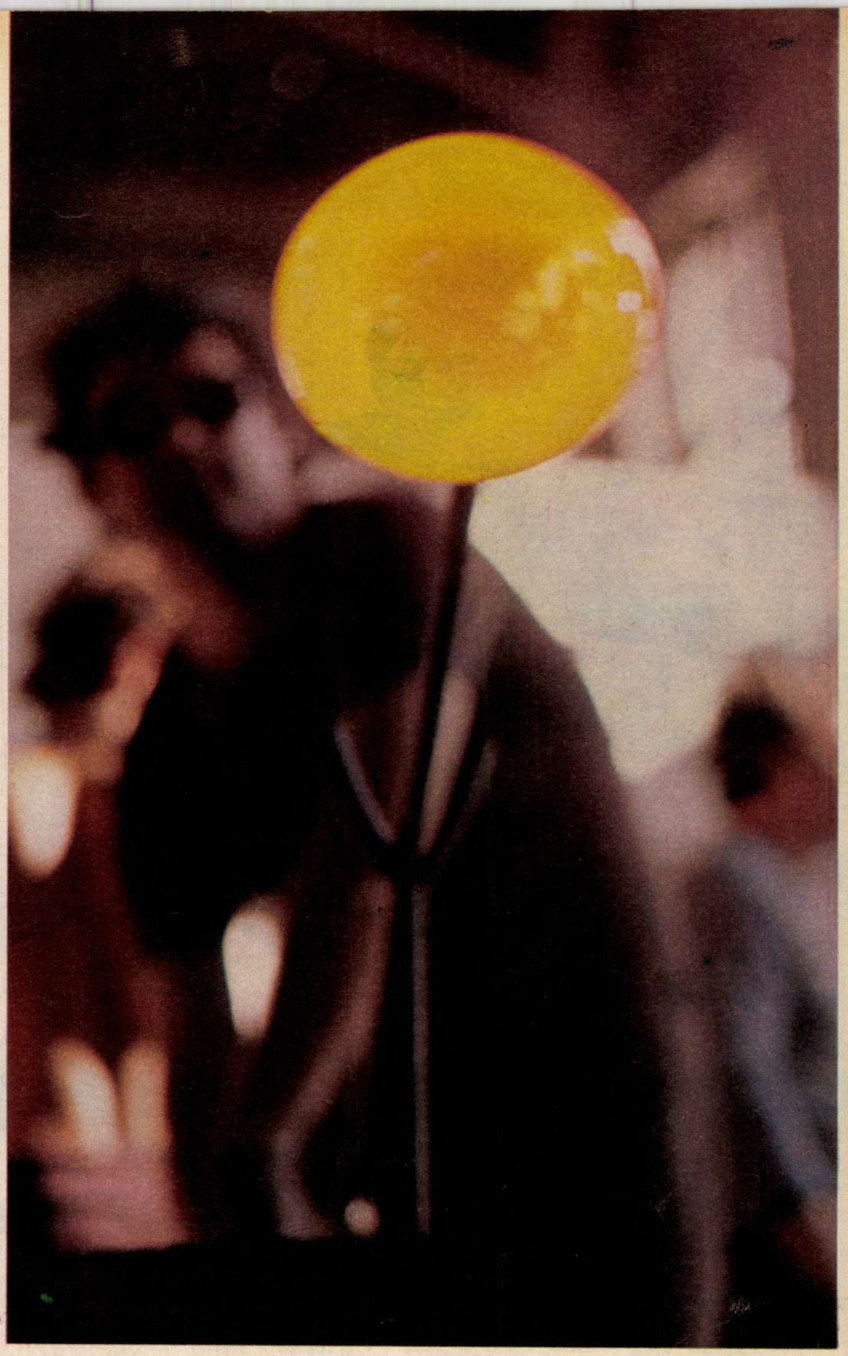

ÉVENTE EGY ÜVEG-HEGY!

Az „üveghegy” néhány darabja. Az ezüstösen csillogó hőpalackokból háromszor ennyit is eltüntetnének a vevők szerte a világon

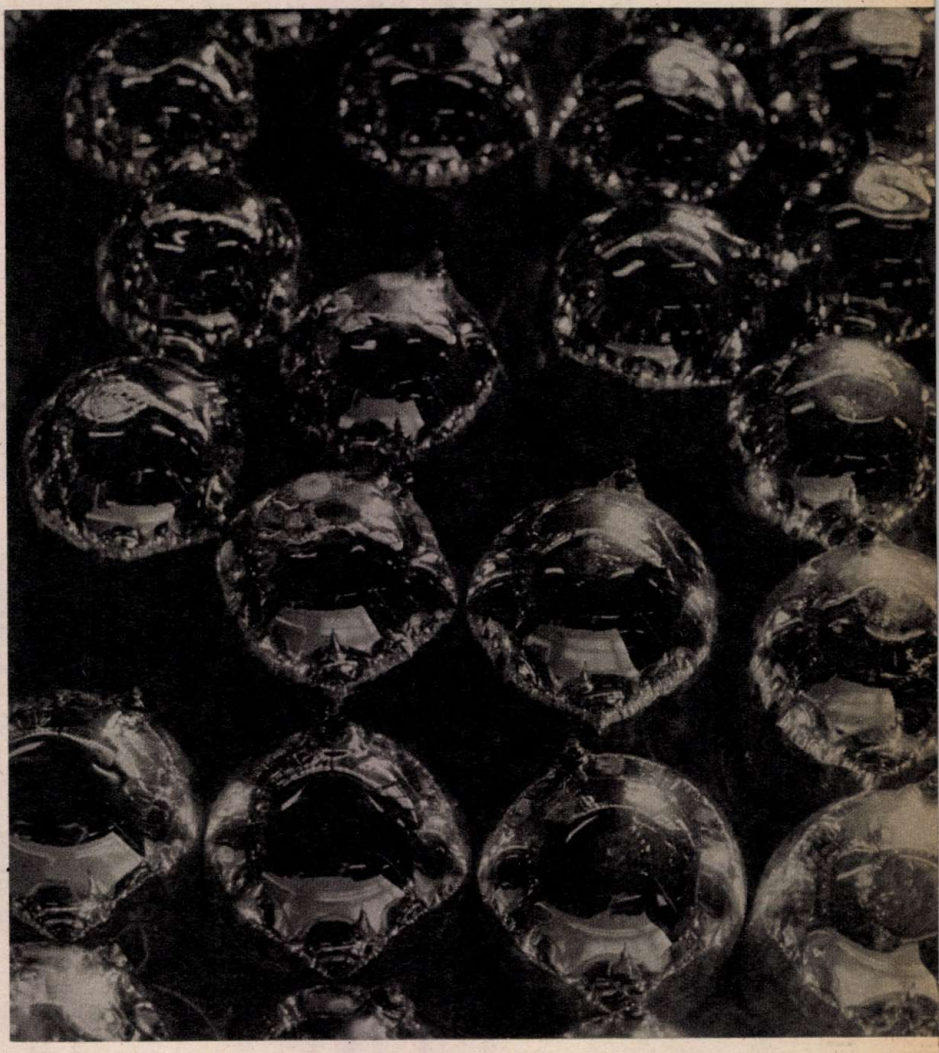

Amikor belépsz a roppant csarnokba, még nem sejtesz semmit. Pedig hamarosan magával a csodával állsz szemtől-szembe. Hatalmas, kör alakú kemencében a pokol hőfokán zúg, sistereg, fortyog az anyag. Ahogy a sárgán villogó, perzselő ablakszemekbe nézel, az az érzésed támad, mintha a nap tombolna odabent!

A kemence körül lengén öltözött, többnyire félmeztelen varázslók — üvegfúvók — sürgölődnek. Nocsak, rajtuk is fog a tűz...? Most hosszú „varázspálcájukkal” benyúlnak az izzó masszába, és amikor kiemelik onnan, a végükön meglehetősen pirosra sült, mintegy 1600 C fokos cipó látható. Ezt különleges formájú vasmarkok közé helyezik, majd belefújnak a varázspálcába, miközben sebesen megpörgetik. Néhány másodperc múlva a vasmarok szétnyílik, és... előbukkan a varázslat eredménye, a csoda. Csillogó, szépen formált üvegtárgyak keletkeztek a tüzes cipóból. Lámpaburák, laboratóriumi felszerelések, hőpalackbetétek...

*

— *Érdekes, és főleg nehéz, sok hozzáértést követelő munka az üvegfúvóké!* — mondja kísérőnk, Somoskeőy István, a Nagykanizsai Üveggyár igazgatója. — *De mégsem ez az igazi csoda. Hanem az, hogy az itt dolgozók ezzel a viszonylag elavult technológiával világszínvonalon álló termékeket állítanak elő! Csak a tőkés országokban eladott hőpalackok és egyéb hőálló üvegedények több, mint 40 millió forintot hoznak a konyhára. Ezeknek az embereknek a tudása, szorgalma és lelkiismeretessége jelenleg több milliárdos beruházást pótol!...*

Persze azért a legmodernebb berendezések sem hiányoznak. Sőt a gyár terveiben további korszerű gépsorok beszerzése is szerepel, hiszen az egy év alatt termelt 1 millió 300 ezer hőpalacknak akár a háromszorosát (!) is el tudnák adni a világ legkülönbözőbb pontjain, az NSZK-tól Bolíviáig. Ehhez pedig az áldozatkész emberi munka imént ismertetett csodáján kívül gépcsodákra is szükség van.

Mint például ez itt.

A kemence automatikusan adagolja az izzó üvegcipókat, automaták helyezik a különböző formák hihetetlenül gyengéd vasmarkába, és automaták szállítják onnan tovább az elkészült, itt-ott még parázsló üvegholmikat. Az ember figyel, gombokat nyomogat, mutatókat ellenőriz, és valahol a szalag végén — csomagol.

A szalag pedig hosszan kanyarog termeken, műhelyeken keresztül csillogó terhével, amelyhez itt-ott szükség szerint hozzáforrasztanak valamit, máshol végleges formát adnak boszorkányos kezek az újra lágyított felületnek, megint máshol a mérőeszközök pontos beosztását vésik beléjük...

Hihetetlenül sokféle üveg csilingel mindenfelé, méghozzá eddig soha nem látott minőségben. Az egyedülállóan korszerű elektromos kemence jóvoltából, amely nemcsak sokat és jó minőséget termel, hanem rendkívül hálás masina is egyben. A régi kemencéhez használt energiának mindössze 1/9-ed részét fogyasztja el. Korunkban nem elhanyagolható szempont!...

— *A takarékosságnak természetesen más módjai is vannak* — mondja az igazgató. — *Például egy remek újítás, egy nagyszerű ötlet. A hőpalack-betétek leheletfinom ezüstbevonatához például évente 600 kilogramm ezüstöt használtunk el régebben. Ma ez a mennyiség alig 200 kilogramm, mert az új technológia bevezetésével a felhasznált ezüstnitrátból az értékes fém legnagyobb része visszanyerhető.*

A példából — bármilyen furcsa — mindenki levonhatja a maga tanulságát. Nevezetesen azt, hogy kedvezőtlen feltételek között lehet ugyan sopánkodni is, de rendkívül értékes munkát is lehet végezni.

És az ilyen munka a valóságban is csodákat teremt. A Nagykanizsai Üveggyár például minden évben megtermeli a mesék üveghegyét.

A valóságban.

Cser Gábor
Fotó: Szalay Béla

A végesincs világ

Egyik pillanatban a féktelen szabadság, a másik pillanatban pedig a magárahagyottság érzése keríti hatalmába az embert. Aztán vadlúdcsapat tűnik fel a magasban, s már a föld és az ég összeborulása sem ijesztő, inkább lenyűgöző.

— *A Hortobággyal szemben senki sem maradhat közömbös. Én jóformán minden héten megfordulok itt, de ha meglátom, csak ámulok nagyságán, szépségén és nyugalmán* — mondta dr. Varga Zoltánné, a Hortobágyi Nemzeti Park munkatársa.

A fiatal botanikusnő különleges vállalkozás szervezésébe fogott. Az MHSZ segítségével, elsős gimnazista és hetedik osztályos lánya közreműködésével léghajóra ül, hogy végigrepülje, lefényképezze a puszta minden darabkáját, zegzugát.

Ha sikerül, ez lesz a leghitelesebb fényképtérkép, amelyről többek között azt is le lehet majd olvasni, hogy hol kell szigorítani a növényvilág védelmét.

BUSATÁNC – CSÚNYAFÖLDÖN

Eddig, ha kimondtam ezt a szót: Hortobágy, karikás ostort pattogtató csikós, magányosan árválkodó gémeskút, nyájat, gulyát traktáló hatalmas legelő jelent

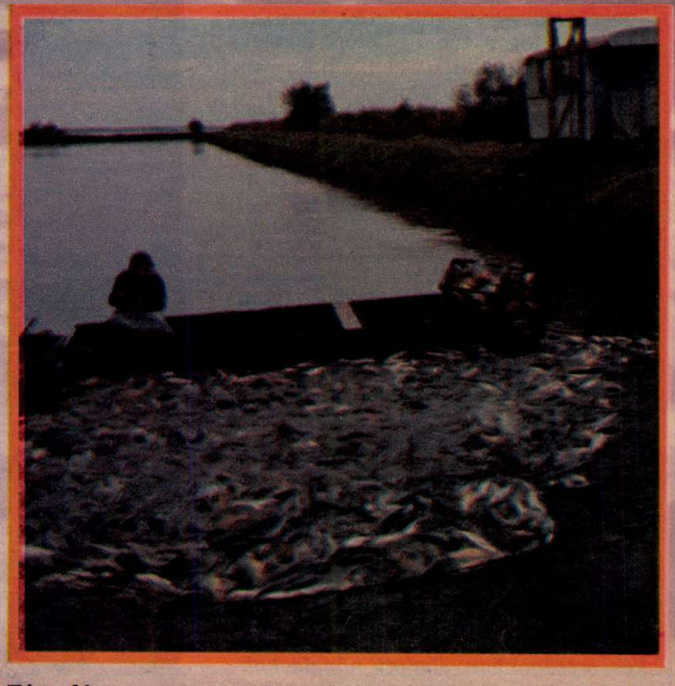

Táncoló halak. A busák így tiltakoznak a rabság ellen

A Hortobágy ékessége, a lila ökörfarkkóró

A kilenclyukú híd. Nemcsak nálunk, világszerte ismerik

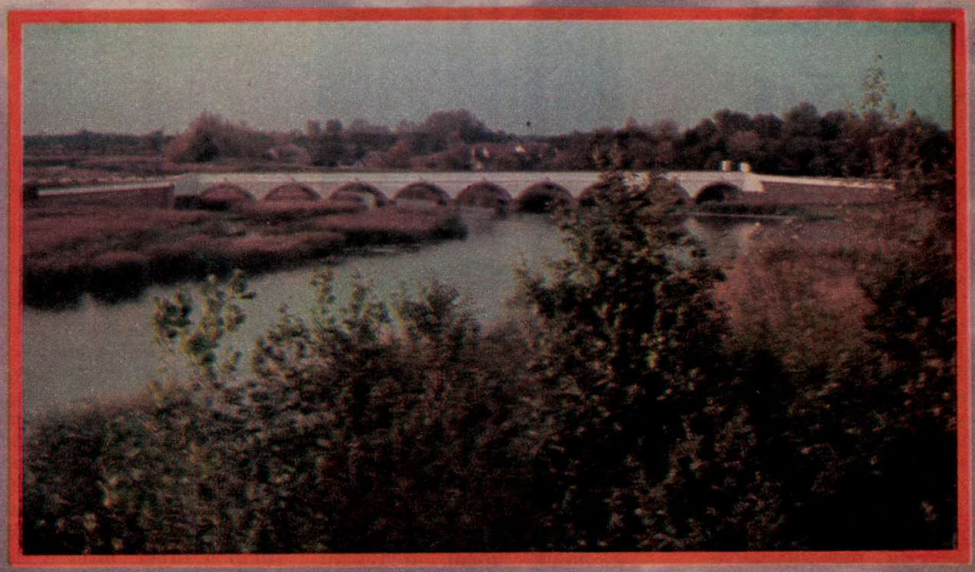

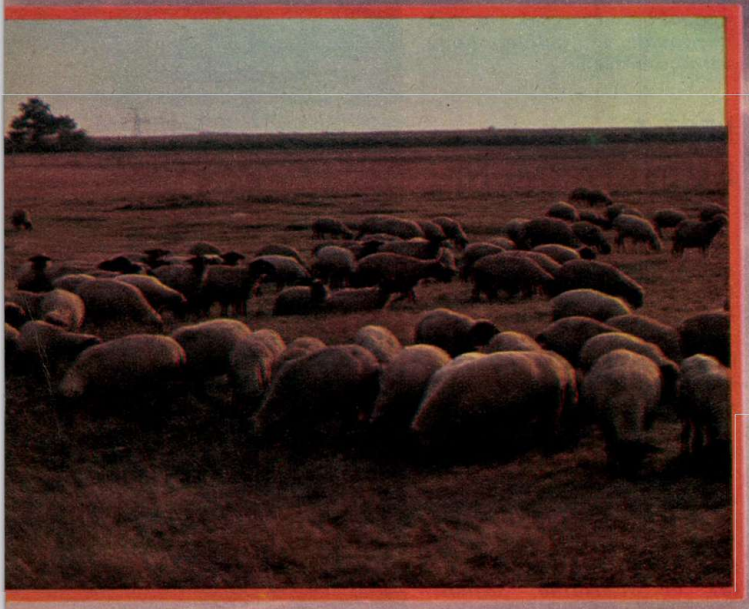

Juhok... Számukat a szakemberek is figyelemmel kísérik, mert ha túlontúl elszaporodnak, felboríthatják a növényvilág egyensúlyát

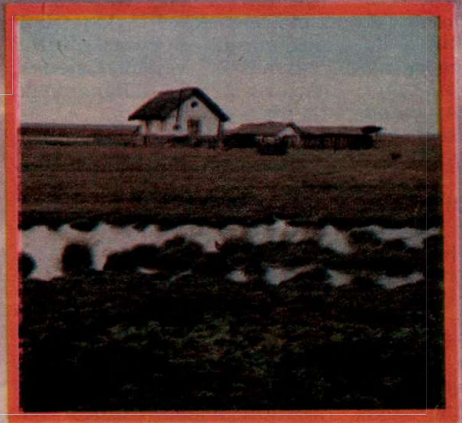

1973 óta a Hortobágy kétezer-háromszáz négyzetkilométernyi területéből hatvanötezer hektár szigorúan és kevésbé szigorúan védett

Égő kút. A lángokat a föld mélyéből feltörő gáz táplálja

A vége sincs világ

meg lelki szemeim előtt. Most már azt is tudom, hogy itt működik hazánk egyik legnagyobb halgazdasága. A Tisza egykori árterületén, a kiszáradt, elszikesedett mocsarak helyén — amely a „csúnyaföld" nevet kapta —, hatezer hektár halastórendszert létesítettek. A nádrengeteg, a vízből előbukkanó kis szigetecskék pedig Közép-Európa legjelentősebb vízimadár-gyülekező, vagy ahogy a tudósok nevezik: menedékhelye.

— *A nemzeti park területén tilos a vadászat. Az állatok, ha átrepülik a határunkat, biztonságba jutnak, nyugodtan pihenhetnek. Néha százezres csapatokban. Ha röpködni kezdenek, nem lehet tőlük látni az eget.*

A halastavaknál Szabó János, a környék legszakavatottabb ismerője szegődött mellénk vezetőnek. Évekig halászként dolgozott a gazdaságban és most a nemzeti park területkezelője. Kétszázfajta vonuló madarat tart nyilván, s legalább negyvenfajtát azok közül, amelyek a nádasban költenek. A ritkaságszámba menő kanalas gémeket minden évben megszámlálja. Elszorul a szíve, ha valamelyiküket nem találja a többiek közt, és kimondhatatlanul boldog, ha hiánytalanul megérkeznek. Az idén százötven pár jöttét jegyezte fel.

— *Amikor a gémcsapat megjelenik a nádtorzsákra rakott fészkek felett, olyan az egész, mintha egy tündérszép fehér hófelhő járná véget nem érő táncát. Már jelezték, hogy berepült légterünkbe a sascsapat is. Sokszor egész télen nálunk maradnak. Olyan éberek, több kilométernyi távolságról észreveszik a léptek zaját. Megközelítésük a legizgalmasabb vadászattal ér fel, s nekünk jócskán kijut ebből az izgalomból, mert rendszeresen oda kell csempészni a húsadagokat a fájuk alá. Koplalás közben ugyanis szervezetük a zsírkészletet használná fel, s a hájukba az évek során gyilkos mennyiségű vegyszer halmozódott fel.*

Irány a lehalászó tó.

— *Micsoda zsákmány!* — üdvözölt bennünket a vidám halászcsapat vezetője. — *Kétvagonnyi ponty, harcsa, busa és compó került a hálóba.*

Ahogy szorult a „hurok" a halak körül, fortyogni kezdett a víz. Káprázatos jelenségnek lehettünk szemtanúi. A halak mintha egymással versenyeznének, eszeveszetten fickándoztak, a magasba ugráltak.

— *Ez a busatánc. Csak néhány pillanatig tart. Addig, amíg rá nem jönnek, hogy a fogság végleges.*

LÁNGRA LOBBANT A VÍZ

A tocsogós, ingoványos talajt szárazabb, pázsittal borított legelő váltotta fel. Keréken guruló pásztorkunyhó, legelésző gulya és egy kút jelezte, hogy visszaérkeztünk az igazi pusztára. Kissé szokatlan volt, hogy a kút mellett nem állt a jólismert gém, a vályú fölé hajló csőből megállás nélkül csurgott a víz. Varga Zoltánné zsebéből öngyújtott kotort elő és lángra lobbantotta a vizet.

Meglepetésemet látva, elnevette magát:

— *Fúrott kútjaink többségéből metángáz is feltör. Bizonyítékul arra, hogy a puszta helyén valaha mocsár volt. Az élelmesebb pásztorok metántűznél sütik a szalonnájukat, s olyanról is tudok, aki fűt és főz vele.*

— Tud még nekünk ilyen érdekességet mutatni?

— *Engem most mindennél jobban izgat egy csöppnyi növénytársulás. A szíken bukkantam rá. Ismereteim szerint eddig csak Jugoszláviában láttak hasonlót. Ha a neve nem szerepel a növénytárban, felfedezője leszek.*

Csavart szarvú kossal az élen birkanyáj közeledett felénk. Pásztor helyett egy csenevész kis kutya baktatott utána.

— *A rackákra alig kell vigyázni. Ha gazdájuk ebédet főz, bégetéssel hívják vissza az elbitangolót, egymást terelgetik. A racka a világ legősibb juha. Megélnek a jég hátán, finom a tejük, a húsuk, és bundájukból lehet készíteni a szép, hosszú szőrű pásztorsubákat. Én azért szeretem őket, mert nem tarolják le tövig a füvet, mint a többi birka. Kiválasztják a legnagyobbat és csak annyit harapnak le belőle, hogy újra nőhessen.*

LESZ-E KUTYAFARMUNK?

— A rackák is védettek?

— *Igen. És szinte a huszonnegyedik órában hoztuk létre a mangalica, és a kendermagos baromfi rezervátumunkat. Faluról falura, házról házra jártunk, hogy összeszedjük a jószágokat.*

— Miért volt ez olyan fontos?

— *A puszta ősiségének megmentése miatt. Vannak állatok és növények, amelyek nélkül a Hortobágy nem lenne az, ami, nélkülük elkorcsosulna. Sajnos, a pásztoremberek igénytelen és hű kis hátasaival, a szamarakkal is alig lehet már találkozni. Legfeljebb magányos, idős emberek tartogatják még őket. Ezeknek a megmentésével is foglalkozunk, és a pusztuló híres pásztor- és tanyaőrző kutyák, a pulik, komondorok és a kuvaszok összegyűjtésével.*

— A gyerekek segíthetnének ebben a munkában?

— *Hálásak lennénk érte. És azért is, ha megírnák, hogy hol találhatók olyan pásztoremlékek, amelyek a hortobágyi múzeumot gazdagíthatnák.*

— Hová küldjék leveleiket?

— *Címünk: Hortobágyi Nemzeti Park központja, Debrecen, Postafiók 109. — 4002.*

Faragó György
Fotó: Szalay Béla

KEDVES ISMERŐS

BECENEVE: „PICI"

Tagadhatatlan, hogy „Pici" – ahogy a barátai, rajongói és a szakmabeliek nevezik Presser Gábort – a hazai beatműfaj kiemelkedő egyénisége.

Művészi pályája a hatvanas évek elején kezdődött amikor az egyik legeredetibb zenekar, a Scampoló tagja lett. Egy évvel később már olyan együttes orgonistája, zeneszerzője, amely az elsők között szerzett mindenütt elismerést. Igen, az Omegáról van szó.

„Pici" 1970-ben megvált az Omegától, de addig igen jelentős sikereket ért el. A Tokióban megrendezett Yamaha könnyűzenei fesztiválon a „Gyöngyhajú lány" című szerzeménye elnyerte a nemzetközi zsüri különdíját. Tíz éve megalapította rockéletünk első, úgynevezett szuper együttesét, a Lokomotiv GT-t. Már a bemutatkozó koncertek, s az első LGT-nagylemez megjelenése után bebizonyosodott: Presser Gábor merőben új úton tudott továbblépni.

„Pici" eddig három musical, a „Harmincéves vagyok", a „Popfesztivál" és a „Jó estét nyár, jó estét szerelem" színpadravitelében vállalt jelentős szerepet. Művészi pályájának elismeréseként, 1977-ben Erkel díjjal tüntették ki. Ebben az esztendőben kettős ünnepet ülhetne Presser Gábor: egyrészt 1980-ban lépett huszadik évébe a magyar beatzene, másrészt tíz éve alapította meg az LGT-t. A „Harmincéves vagyok" című musical egyik betétdala – melynek ő szerezte a zenéjét – így kezdődik: „Boldog születésnapot..." Ugyanezt ismételhetjük mi is...

Zoltán János
Fotó: Wagner Margit

PRESSER GÁBOR

PAJTÁS

3 TÖRTÉNET

AZ EGYIPTOMI TÍZ CSAPÁS

A Biblia elbeszélése szerint a zsidók több mint négyszáz évig éltek Egyiptomban, s ezalatt nagyon megsokasodtak. Az egyiptomiak attól féltek, hogy háború esetén ellenük fordulnak. A fáraó is ellenségnek tekintette a zsidókat, és elrendelte, hogy fogják őket kemény munkára. Hiába volt minden sanyargatás, a zsidó nép egyre szaporodott. A fáraó ekkor elrendelte, hogy minden újszülött zsidó fiút vessenek a Nílusba.

Ilyen körülmények között született Mózes. Anyja három hónapig rejtegette, majd gyékénykosárban kitette a Nílus-partján a sás közé. Itt talált rá a fáraó leánya, aki megsajnálta, magához vette és felnevelte.

Amint Mózes nevelkedett, látta, hogyan sanyargatják az egyiptomiak az ő atyafiait, a zsidókat. Egyszer tanúja volt, amikor az egyik egyiptomi egy zsidó férfit megvert. Ezen haragra gerjedt és az egyiptomit megölte. Amikor tette kitudódott, Mózes a fáraó haragja elől a pusztába menekült. Itt Jetrónak, Midian papjának a szolgálatába állt, aki feleségül adta hozzá leányát.

Egy alkalommal, amikor Mózes apósa nyáját legeltette, égő csipkebokrot pillantott meg. A bokor lángolt, de nem égett el. Amint a bokor közelébe ment. Jahve, a zsidók istene szólt hozzá: „Én vagyok a te atyádnak istene... Feljutott hozzám Izrael fiának kiáltása, láttam népemnek nyomorúságát, s sanyargatását. Most eredj, elküldelek téged a fáraóhoz, és hozd ki népemet, Izrael fiait Egyiptomból."

Mózes a feladattól nagyon megijedt. Attól félt, hogy nem hisznek majd neki, ezért bizonyságul jelet kért Jahvétől. Isten ekkor képessé tette őt arra, hogy botját kígyóvá, majd újra bottá változtassa, és más csodákat is tegyen. A nép örömmel fogadta Mózest, a szabadítót, de a fáraó nem engedte el a zsidókat. Még jobban sanyargatta őket.

A zsidók istene ekkor tíz csapással sújtotta Egyiptomot: a Nílus vizét vérré változtatta, a halak elpusztultak. Békákat, ártalmas bogarakat, tetveket, szúnyogokat, legyeket szabadított rá az országra, kivéve azokat a helyeket, ahol a zsidók éltek. Pestist küldött az emberekre, fekélyekkel borította el az egyiptomiak testét, jégveréssel és sáskajárással pusztította el a vetéseket. Három napig sötétségbe borította az országot, és végül angyalt küldött, aki minden elsőszülött egyiptomi férfit elpusztított.

Az öldöklő angyal elkerülte a zsidók házait, mert ők Isten parancsára ajtófélfáikat bekenték annak a báránynak a vérével, amelyet útra készen kellett elfogyasztaniuk.

A fáraó a tizedik csapás után végre kiengedte a zsidókat Egyiptomból, akik még az éjszaka folyamán útnak indultak. Útjuk a sivatagon vezetett keresztül. Hogy el ne tévedjenek, Jahve nappal felhő, éjjel pedig tűzoszlop formájában előttük járt és vezette őket.

Időszámításunk előtti VII. század elejéről való dombormű. Lákisz városában foglyul ejtett zsidó férfiak kegyelemért könyörögnek

DÁVID ÉS GÓLIÁT

A zsidók sokat harcoltak a filiszteusokkal. Amikor egyik alkalommal ismét szemben állt egymással a két sereg, a filiszteusok táborából előlépett egy óriás termetű harcos, kinek neve Góliát volt. A rézsisakos pikkelyes páncélba öltözött óriás nagy hangon gyalázkodó, sértegető szavakkal párviadalra hívta a zsidó katonákat. Senki sem mert vele szembeszállni, ezért napról napra bátrabban gyalázkodott és sértegette a zsidókat. Így tartott ez napokon át reggel és este.

Történt pedig, hogy Dávid, a Betlehemből való Isainak legkisebb fia, idősebb fivéreinek élelmet vitt a táborba. Meghallotta Góliát gyalázkodó szavait, látta, hogy a katonák félnek az óriástól és a sérelmet senki sem meri megtorolni. Elhatározta, hogy szembeszáll a hencegő óriással és lemossa a zsidókat ért gyalázatot. Fivérei ellenezték a tervét. Saul, a zsidók királya sem akarta harcba engedni.

— Nem mehetsz a filiszteus ellen, hogy vele megvívj, mert te gyermek vagy, ő pedig ifjú kora óta harcos katona.

Dávid ragaszkodott elhatározásához.

— A te szolgád pásztor volt atyjának juhai mellett. Ha eljött az oroszlán és a medve és elragadott egy bárányt a nyáj közül, elmentem utána és levágtam, és kiszabadítottam a szájából...

Saul látta, hogy az ifjút nem tudja szándékától eltéríteni. Ekkor saját harci öltözékét, kardját, sisakját adta rá. Dávid azonban a számára szokatlan felszerelést letéve, bottal, parittyával és öt lapos kővel indult az állig felfegyverzett Góliát felé. Az óriás ezen rendkívül felbőszült.

— Hát kutya vagyok én, hogy bottal jössz rám? — kiáltotta.

Dávid ekkor parittyájával egy követ hajított a filiszteus fejére. A kő földresújtotta az óriást. Az ifjú ekkor odarohant, kihúzta Góliát kardját és levágta a fejét. Erre a filiszteusok megfutamodtak.

Dávid később a zsidók királya lett.

Bernardo Cavallino nápolyi festő (élt 1622—1654 között), híres képe, amelynek címe: Mózes megtalálása

Michelangelo: Dávid (Az eredeti Dávid-szobrot Firenzében őrzik.)

SÁMSON ÉS DELILA

A zsidók Palesztina elfoglalása után még hosszú ideig harcoltak az őslakókkal és a körülöttük élő népekkel. A bibliai elbeszélések szerint akkor győztek, ha hűségesek voltak istenükhöz. Ha elfordultak tőle, veszélybe kerültek. Ilyenkor ellenség tört az országra, és addig tartotta hatalmában, amíg a nép vissza nem tért istenéhez. Jahve ilyenkor a népből kiválasztott egy-egy kiváló férfiút, aki megszabadította az országot az ellenségtől. E kiváló férfiakat a Biblia bíráknak nevezi. Közülük emelkedett ki nagy erejével Sámson, a filiszteusok elleni harcok kimagasló hőse.

Sámson születését angyal adta hírül. Már ebből is kitűnik, hogy Jahve valamilyen különleges feladatot szán neki. Rendkívüli erejét annak köszönhette, hogy az angyal utasításának megfelelően tartózkodott a bortól és az ollótól, vagyis haját nagyra növesztette. Ereje már fiatal korában megmutatkozott. Amikor egyszer szüleivel a városba ment, egy oroszlánkölyök ordítva nekirohant. Sámson a vadat kettészakította.

Fiatal korától kezdve minden erejével a filiszteusok ellen fordult. Egyszer összefogdosott háromszáz rókát, farkukra égő fáklyát kötött és behajította őket a filiszteusok megérett vetésébe. Máskor egy szamár állcsontjával ezer filiszteust vert agyon. A filiszteusok ezért bosszút forraltak ellene. Mivel Sámsont elfogni nem tudták, ezüstpénz ígéretével megbízták azt a Delila nevű asszonyt, akit Sámson szeretett, hogy szedje ki belőle erejének titkát. Delila addig mesterkedett, amíg megtudta, hogy Sámson ereje a hajában rejlik. Amikor Sámson aludt, levágta a haját, őt pedig a filiszteusok kezére adta. A filiszteusok így könnyen elfogták az erejétől megfosztott Sámsont, majd megvakították, vaslánccal megkötözték és egy malom hajtására fogták.

A filiszteusok örvendeztek, hogy Sámson a kezükbe került és istenük tiszteletére nagy ünnepet rendeztek. Az ünnepségre előhozták Sámsont, hogy szórakoztassa őket. A ház tele volt férfiakkal és asszonyokkal, ott voltak a filiszteusok összes fejedelmei, és a tetőzeten csaknem háromezren, hogy lássák Sámson játékát. Megfeledkeztek azonban Sámson hajáról, amely a fogságban ismét kinőtt, és ezzel visszatért Sámson ereje is. Sámsont az oszlopok közé állították. Ő azt kérte, vezessék az oszlopokhoz, hogy azon támaszkodhasson. Ekkor átfogta a középső két tartóoszlopot, amelyen a ház nyugodott. „Hadd veszszek el én is a filiszteusokkal" — fohászkodott, és megragadta az oszlopokat, mire a ház rászakadt a fejedelmekre és az egész népre, amely abban volt.

Kis történelem

FIATALOK FIGYELEM!

Általános iskolai végzettséggel rendelkező **lányokat** felveszünk az 1981—82-es tanévre fonó és szövő, **fiúkat** textil- és ruházatiipari gépszerelő, géplakatos és villanyszerelő szakmunkástanulónak.

Felső korhatár: 15 év

Tanulóidő: 3 év

Társadalmi ösztöndíj: 500 Ft
Tanulmányi ösztöndíj: eredménytől függően havi 350—550 Ft
Ösztöndíjkiegészítés: 190 Ft
Teljes ellátás havi 210 Ft-ért. Kollégiumi elhelyezés, tankönyv és munkaruha díjmentesen.

Szakmunkásvizsga után a havi kereseti lehetőség 3500—4000 Ft

Jelentkezni lehet szombat kivételével bármely munkanapon 7 órától fél 4 óráig személyesen.

Levélre részletes tájékoztatást küldünk.

A gyár címe: **PNYV MAGYAR PAMUTIPAR személyzeti és oktatási osztály, Budapest, Hlatner Gy. utca 30. 1046**
Telefon: 693-111/115-ös, 224-es mellék.

NYOLCADIKOSOK FIGYELEM!

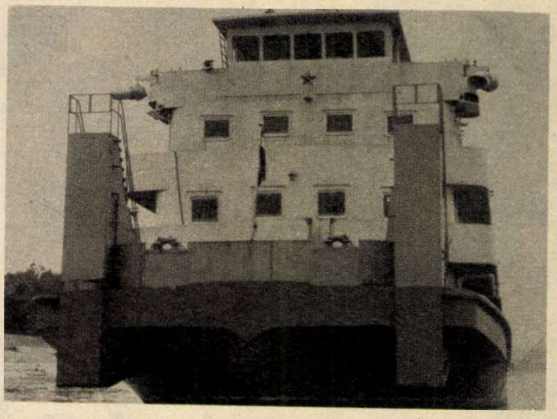

Gyertek a Magyar Hajó- és Darugyárba szakmát tanulni

szerkezeti lakatos, csőszerelő, gépszerelő, ácsállványozó, hegesztő, gépforgácsoló (esztergályos), villanyszerelő, öntő szakmákba.

A képzés ideje 3 év.

Amíg tanulsz, biztosítva van: a kollégiumi elhelyezés, a korszerűen felszerelt tanműhely, a tanulmányi ösztöndíjon felül szakmától függően 250—500 forintig társadalmi ösztöndíj, napi 3 forint térítésért ebéd, nyereségrészesedés, üdülés balatoni üdülőinkben, sportolási lehetőség vállalatunk 8 sportszakosztályában.

Szakmunkásvizsga után továbbtanulási lehetőség, munkába álláskor 1500—2000,— Ft juttatás, modern munkásszálloda, jó kereseti lehetőség.

Érdeklődni és jelentkezni lehet:

MHD. Központi Oktatási Osztály
Budapest, Váci u. 202. 1904.
Telefon: 401-562.
MHD. Tiszafüredi Gyáregység
Tiszafüred. Telefon: 53.
MHD. Balatonfüredi Gyáregység
Balatonfüred. Telefon: 525.
MHD. Váci Gyáregység
Vác, Derecskei dűlő. Telefon: 223.

PÁLYAVÁLASZTÓ FIATALOK, FIGYELEM!

Kőműves, ács-állványozó, hidegburkoló, fapadozó-műanyagburkoló, szobafestő-mázoló, víz-gázszerelő, központifűtés-szerelő, villanyszerelő, vas- és fémszerkezeti lakatos, épületasztalos szakmunkástanulóknak jelentkezhetnek azok a fiatalok, akik a 14–17. életévüket 1981-ben betöltik, és az általános iskolát elvégezték, illetve akik jelenleg a 8. osztály tanulói.

Vidékieknek a tanulmányi időre tanulóotthont, teljes ellátást, tanulmányaikhoz szakképzett nevelőtanári felügyeletet és segítséget biztosítunk.

Biztosítunk rendszeresen kedvezményes hazautazást, munkaruhát, társadalmi ösztöndíjat, különböző sportolási, kulturálódási lehetőségeket is.

Az alapösztöndíjon kívül havonta valamennyi szakmában 250,– Ft társadalmi ösztöndíj bérkiegészítésre is van lehetőség.
Személyes és levélbeli érdeklődésre részletesen válaszolunk.

Pontos címünk: Főv. 3. sz. Építőipari Vállalat szakoktatási csoport Bp. XIII., Lehel út 10/a. Telefon: 494-300/161 mellék.

FŐVÁROSI
3. SZ. ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT
BUDAPEST
XIII., LEHEL U. 10-A
Postacím: Budapest 62. Pf. 300

MIKULÁS

A MIKULÁS

Az év minden napján betoppan a Mikulás a tatabányai IV. számú Általános Iskola hatodik osztályába.

Ez a Mikulás a Viking őrs tagja, sőt pénztárosa. Úgy vigyáz az őrs 94 forintjára, mintha ő maga lenne az OTP. Elkölteni abból csak akkor lehet, ha az őrs összeül, megbeszélik, hogy mire kell és szavazattöbbséggel döntenek.

Most is számvetést csinálnak, mert másodikos kisdobosokat szeretnének megajándékozni. Tejfölös pohárra (ez lesz a puttony és ugye nem kerül pénzbe), rajzolt mikulást ragasztanak. A puttonyba pedig cukrot, csokit és maguk készítette gyűszűcsaládot, vagyis ujjra húzható bábokat készítenek. Ezenkívül titokbeszélgetésre hívják Jutka nénit, a másodikosok rajvezetőjét, hogy mondjon minden gyerekről egy ráillő mondatot. Így majd mindegyik kisdobos — a maga puttonyában kedves hangú dorgálást talál. Ilyeneket: Akkor is beszélj, ha kérdeznek. Az ebédet meg kell enni!

Természetesen azon a napon Mikulás Zsolt lesz a mikulás.

A Viking őrs tagjai ezután azon vitatkoznak, hogy ha az egymásnak szánt ajándék mellé ők maguk is mondatokat tennének, kinek milyen jutna — virgács helyett. Mármarosi Csaba — fogalmazzunk szépen — többet mozoghatna, Jankóczi Dénes nagyszájú, szerinte mindig más miatt kapunk gólt, Szabó Attila jó kritikus, ám örökké, fölöslegesen is vitatkozik, Kossela Gábor hirtelen haragú, jobb lenne ha inkább énekelne, mert azt nagyon tud. Horváth Henrik jó humorú, de néha zavarja az órát, Martini Tamás szeretné, ha az őrsök három-négy gyerekből lennének, néha egyedül akar őrs lenni. Garas Jóskának mindenről van véleménye, csak csúnyán-durván beszél, Szücs Péter gyönyörűen ír, rajzol, ő a krónikás, szeret csúfolkodni, de nagyon dühös, ha őt csúfolják. (Szöcske!) Hegedüs Csaba júdózik, és a fogásokat a többieken, főleg Garas Jóskán próbálja ki. Hamburger Zoli jó, igazságos őrsvezető, mondják a vikingek, ám az összejövetelekre jobban fel kellene készülnie.

És milyen virgácsot kaphatna Zsolt, a Mikulás? A többiek szerint ötletes, sokat olvas, pontos, rendes, ám nagyon uralja tetteit a hangulata. Egyszer nagyon jó barát, máskor nagyon haragszik.

Mindenesetre ilyen vidám őrsben és is szívesen lennék mikulás.

Sz. P.

A

MAHART

HAJÓJAVÍTÓ ÜZEMIGAZGATÓSÁG

szakmunkástanuló-felvételt hirdet a következő szakmákba: **szerkezetlakatos (hajóépítő), hegesztő, csőszerelő, ács, asztalos, villanyszerelő, bádogos, festő-mázoló, géplakatos-motorszerelő, esztergályos.**

Juttatások: munkaruha, kedvezményes étkezés, kollégiumi elhelyezés. A III. évben teljesítménybérezés. Társadalmi, tanulmányi ösztöndíj és állandó, kedvezményes vasúti igazolvány.

Üzemünk Csepelen, Dunaharasztin és Szegeden is van.

Jelentkezni lehet levélben. Postacím: Budapest, Pf. 97. 1325. Vagy Budapest IV., Népsziget. És telefonon: 694-911/161 melléken: személyzeti és oktatási osztály.

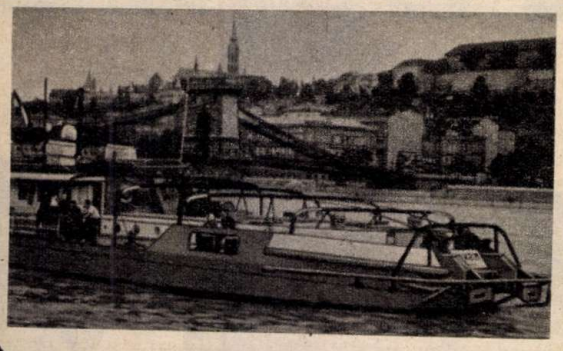

Pályaválasztó fiatalok!

Segíteni szeretnénk!

Gyertek a Csavaripari Vállalathoz szakmunkástanulónak.

A választható szakmák: szerkezeti lakatos, hegesztő, gépi forgácsoló (esztergályos, köszörűs, marós), géplakatos, villanyszerelő, szerszámkészítő, villamosgép-szerelő.

3 nap elméleti oktatás az iskolában és 3 nap gyakorlati foglalkozás a vállalaton belül.
JUTTATÁSOK:

— az első évfolyamtól kezdve — az ösztöndíjon felül — havi 500,— Ft társadalmi ösztöndíj,
— az üzemi gyakorlat idejére ebéd 3,— Ft-ért.
— Ingyenes munkaruha-ellátás.
— Sportolási lehetőség a Népszigeti üdülőnkben.

Ha úgy határozol, hogy hozzánk jössz ipari tanulónak, akkor a továbbtanulási jelentkezési lapodat az alábbi címre küldd:

Csavaripari Vállalat
Bp. XIII., Váci út 168.

Szereted a szép, művészi könyveket?

Vegyél részt alkotó megformálásukban, elkészítésükben!

A KOSSUTH NYOMDA, az igényes művészi könyvek műhelye az 1981—82-es oktatási évben is lehetőséget nyújt az ősi és megújult nyomdászmesterség elsajátításához

KÉZISZEDŐ
MAGASNYOMÓ
SÍKNYOMÓ
KÖNYVKÖTŐ

szakmákban, ahol a szakmunkástanuló-idő három év.

A nyomdászmesterséget az ipari tanulók a legkorszerűbb gépeket és technológiákat megismerve, nagy szaktudással és tapasztalattal rendelkező szakoktatók segítségével sajátíthatják el.

JUTTATÁSOK:

A nyomdánkkal társadalmi tanulmányi szerződést kötött tanulók a tanulmányi ösztöndíjon felül 250 Ft ösztöndíjat kapnak. A szakmunkásképzés nagyfokú támogatása mellett lehetőséget adunk szakközépiskolai továbbtanulásra is. Művelődési, szórakozási lehetőség a könyvtárban és az ifjúsági klub rendezvényein.

Üdülés Balatonnál és Galyatetőn.
Sportolási lehetőségek.
Munkaruhát, továbbá 3 Ft térítés ellenében ebédet biztosítunk.

Érdeklődni és jelentkezni lehet szombat kivételével: naponta reggel 7 órától délután 3 óráig a **KOSSUTH NYOMDA** személyzeti és oktatási osztályán Budapest V., Alkotmány u. 3. Telefon: 122-114.

Megközelíthető: metróval, a Kossuth Lajos téri állomástól (3 perc.)

Épületszobrász lehetsz!

Vállalatunk az 1981—82. tanévre felvesz **a kőfaragó, épületszobrász műkészítő kőműves és ács-állványozó szakmákra szakmunkástanulókat.**

A tanulmányi idő: 3 év. Érettségizettek számára 1 1/2 év, épületszobrászoknál 2 év. I—II. évben a tanulók tanulmányi eredménytől függően ösztöndíjban részesülnek. 190 Ft-tól 440 Ft-ig.

A III. éves tanulóink teljesítménybérben dolgoznak. A kimelkedően tanuló és dolgozó fiatalokkal társadalmi, tanulmányi szerződést kötünk. A társadalmi ösztöndíj összege: 250 Ft-tól 350 Ft-ig terjed. Vállalatunk országos jellegű, munkáival az egész ország területén találkozhattok.

Kiemelkedő szerep jut vállalatunknak a nevezetesebb középületek építésében, illetve műemlékek felújításában, átépítésében.

Munkáink közé tartozik: a METRO, a Budavári Palota, az Országház, a fertődi kastély stb. építése, felújítása.

Szakmáink képzési helyei: Budapesten a 36. sz. Bokányi Dezső Szakmunkásképző Intézet, Budapest XIV., Várna u. 21/b.

Pilisvörösváron, a 206. sz. Ipari Szakmunkásképző Intézet, Pilisvörösvár, Rákóczi u. 8. valamint vállalatunk süttői telepe.

Vidéki tanulóink részére, mindhárom helyen teljes ellátást és kollégiumot biztosítunk. Részletes felvilágosítást személyesen vagy írásban, a vállalat személyzeti és oktatási osztályán adunk.

Címünk: Budapest V., Báthory u. 12.
Telefon: 111-287.

VÁRUNK BENNETEKET!

Tudjátok-e, hogy a szép színes varró- és kézimunkacérna előállításához jó minőségű fonalra van szükség?

A fonás az emberiség egyik legősibb mestersége. Ma már azonban a fonalat nem rokkán, hanem szakmunkások modern, nagy teljesítményű gépeken, korszerű üzemben állítják elő.

Általános iskolát végzett lányokat 3 év alatt FONÓ szakmára képezünk ki, fiúkat pedig textil- és ruházati-ipari gépkezelő szakmára.

Három nap elméleti oktatás az iskolában, három nap gyakorlati a **PFV ÚJPESTI CÉRNAGYÁRÁBAN.**

Figyelmedbe ajánljuk a következőket:

— A tanulmányi eredménytől függően a tanulóbér 350—560,— Ft.
— Az ösztöndíj: 500,— Ft.
— 5 Ft napi térítésért kollégiumi elhelyezést biztosítunk (lakás és háromszori étkezés);
— tankönyvek, tanszerek;
— munkaköpeny, iskolaköpeny;
— diákbérlet;
— hazautazásnál évente 6 alkalommal 50% utazási kedvezmény.

Szakmunkásvizsga után jó kereseti lehetőséggel alkalmazunk.

Korszerű, új leányotthonunkban szállásról is gondoskodunk. A továbbtanulást segítjük és ösztönözzük.

Kérjük, hogy továbbtanulási lapjaitokat a gyár címére küldjétek.

PFV. ÚJPESTI CÉRNAGYÁR
személyzeti és oktatási osztály, Budapest, Váci út 91. 1044

ÉDES KAJLA

Egyszer ilyen megszólítással kaptam levelet egy veszprémi kislánytól, aki azt kérte, hogy többször láthasson engem. Akkor még nem gondoltam, hogy majd valóban „édes" leszek, mert elnevezznek rólam egy csokoládét. El is mentem azonnal Farkas István igazgatóhoz a Budapesti Csokoládégyárba és megkérdeztem, hogy hányszorosan vagyok édes. A következő hónapokban egymillió-ötszázezerszer. Ennyi tábla csoki kerül forgalomba az én nevemmel.

És megengedte az „édes" igazgató, hogy megnézzem a csokigyártást.

A csokimassza vastag csöveken jön fel az földszintről az első emeletre – csak úgy – lift és lépcső nélkül! Aztán a hófehér, körülbelül negyven méter hosszú gépsor elkezdi a „titkos" műveletét. Összesen hat ember segítségével. Szaladgáltam a gép mellett, csokit szerettem volna látni – de az sehol! Minden művelet a gépsoron belül történik, csak a végén bújnak elő a kész táblák. Amikor megláttam a vezérlőpul-

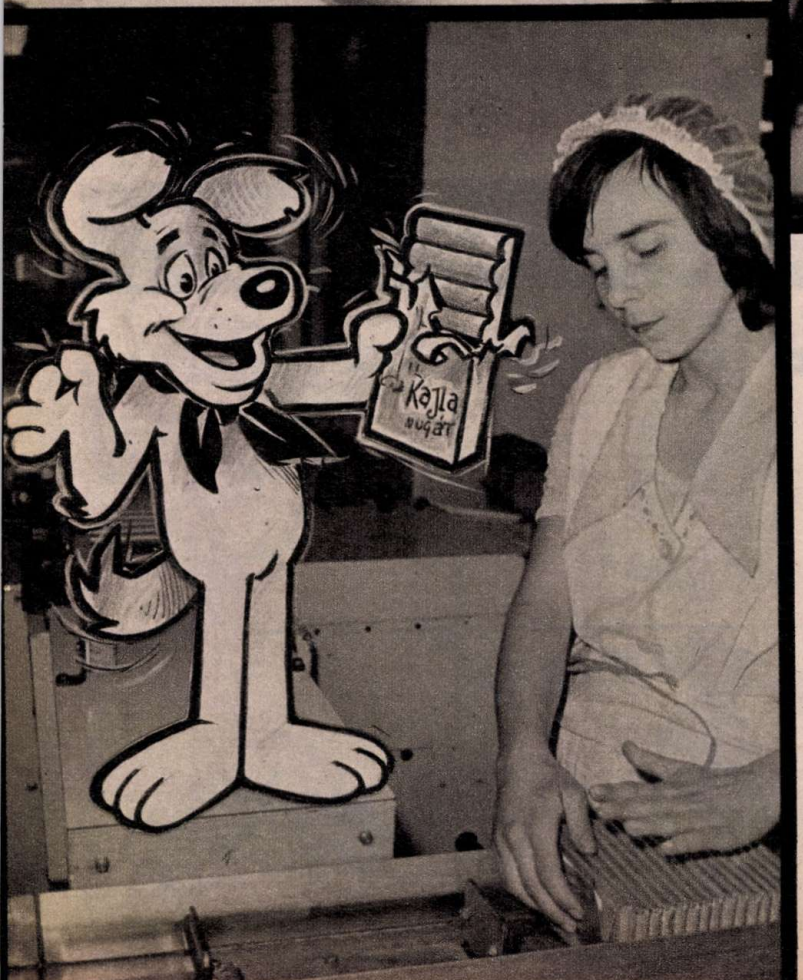

tot, úrhajósnak éreztem magam, pedig ez csak a csokigyártó gép „agyközpontja". Mi lenne, ha megnyomnám rajta egyszerre az összes gombot? A gombok parancsokat adnak a gépnek: Adj hozzá még ennyi és ennyi vizet! Rázd meg a formát, hogy szép sima legyen a tábla. A kiürült formát fel kell melegiteni 38 fokra, mert jön bele az új massza! Kopogtasd meg a formát, hogy kiessen belőle a tábla! Hütsd le a meleg csokit!

Ha rossz utasitást adnak a gépnek, az villog, jelez, hogy pontosabb munkát kér, hogy a 6., vagy a 14. pontnál van a hiba.

Megy a csoki vándorútra. Folyékonyan kezdi, aztán felmelegszik, formákba kerül, majd miközben „átsétál" a hűtőszekrényeken, megkeményedik és Ottó Häuselhez, azaz a csomagológéphez kerül. Aztán egy boltba, ahová belép egy gyerek:

– Kérek egy Kajlát!

És elégedetten belémharap.

Kajla

TÖPRENGŐ

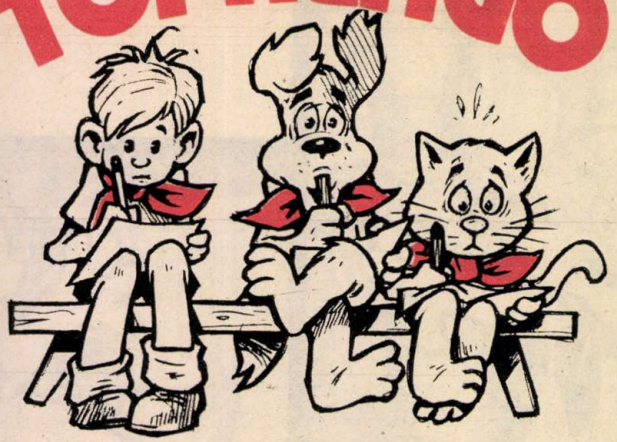

A rejtvények megfejtését csak postai levelezőlapon küldd be!
Ha csak két rejtvényt tudsz megfejteni – és azok jók –, már részt vehetsz a heti jutalomsorsoláson.
Beküldési határidő: december 16.

NYERTESEK

A 30. szám rejtvényeinek megfejtéséért jutalmat kapnak: Bakóczy Mónika, Horváth Zsolt, Budapest; Kovács Andrea, Mészáros Attila, Nagykanizsa; Balogh Ilona, Debrecen; Bordács Márta, Mezőtúr; Boros Szabolcs, Győr-Ménfőcsanak; B. Molnár Ilona, Fábiánsebestyén; Czitter Beatrix, Vasszécsény; Földesi Gabriella, Orosháza; Hitter István, Hidas; Homoródi Ildikó, Nyíregyháza; Kójó László, Kübekháza; Kozma Szilvia, Oroszlány; Kucsera Mónika, Szigetszentmiklós; Macher Anikó, Győr; Sütő Ferenc, Sonkád; Szalai László, Jánkmajtis; Szentmihályi Ágnes, Mezőhegyes; Tóth Péter, Csepreg.

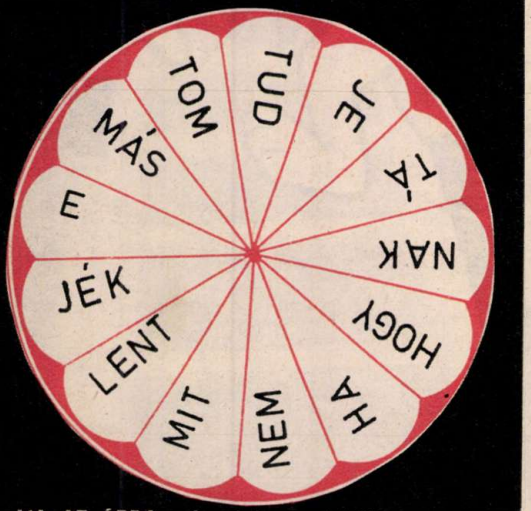

HA AZ ÁBRA szótagjait megfelelő sorrendbe rakod, Radnóti Miklós egyik versének első sorát kapod eredményül.

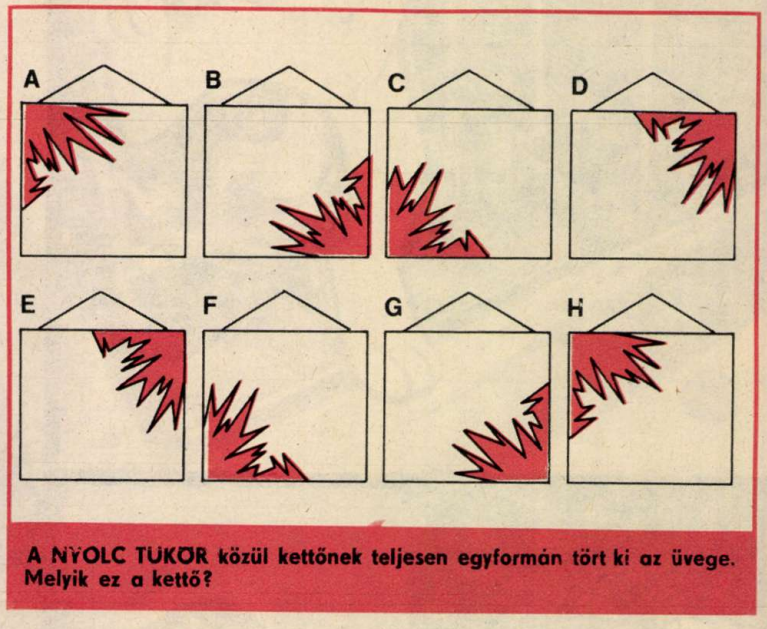

A NYOLC TÜKÖR közül kettőnek teljesen egyformán tört ki az üvege. Melyik ez a kettő?

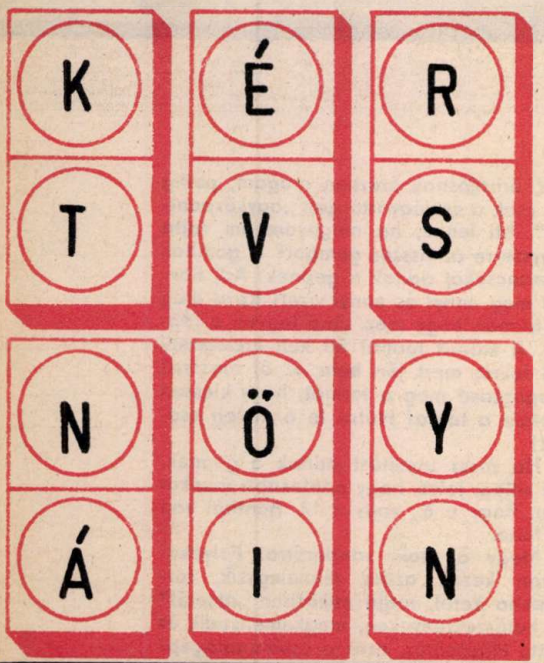

HA A DOMINÓKOCKÁKAT helyes sorrendbe rakod egymás mellé, egy magyar író nevét kapod megfejtésül. Ki az író?

MINDENKI tudja, hogy a lepke és a hernyó azonos állatot jelent, a fejlődés különböző szakaszában. Ha a képeket helyes sorrendbe rakod, megkapod a fejlődés sorrendjét.

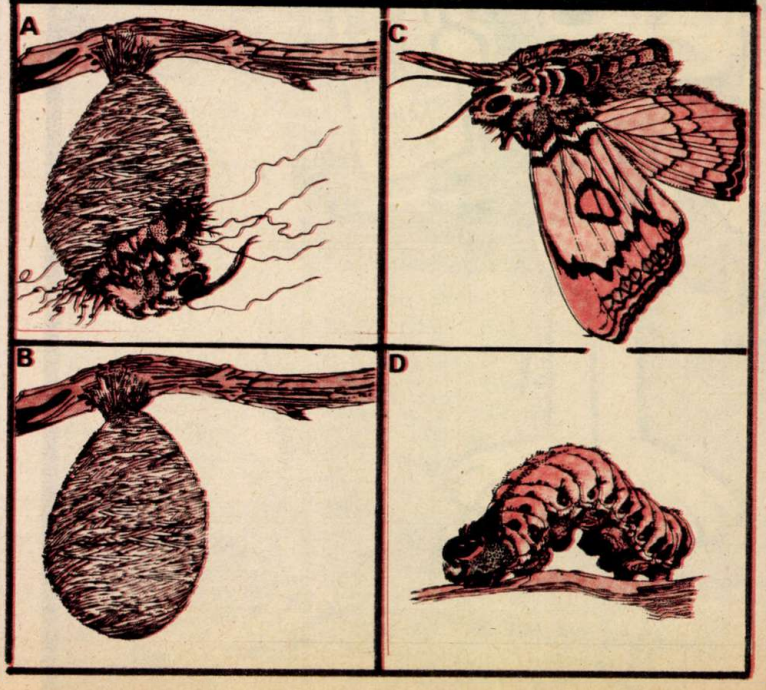

HÁROMBÓL CSAK EGY A JÓ

A Kis történelem című sorozatunkhoz kapcsolódik rejtvényünk. A szabály nem változott: a három válasz közül a jót kell megtalálnod.

1. **Hol alakultak ki az első városállamok?**
   1. Pelopnézosz területén
   x. A Nílus mentén
   2. A Tigris és az Eufrátesz között

2. **Melyik uralkodó nevéhez fűződik az egyik legrégibb törvénygyűjtemény?**
   1. Hammurabi
   x. II. Ramszesz
   2. Salamon

3. **Melyik nép számította elsőként a nap állása szerint az évet?**
   1. Babiloniak
   x. Asszírok
   2. Egyiptomiak

4. **Milyen számrendszert alkalmaztak a mezopotámiak?**
   1. 2-es számrendszert
   x. A 6-os és a 10-es kombinációját
   2. A 2-es és 10-es kombinációját

5. **Mire használták fel eleinte az ókori népek az írást?**
   1. Gazdasági feljegyzésekre
   x. Történetek leírására
   2. Egymás közti levelezésre

6. **Melyik nép alapozta meg a mai európai írásrendszert?**
   1. Az egyiptomiak (hieroglif írás)
   x. A sumérek (ékírás)
   2. A főníciaiak (hangjelölő írás)

7. **Mire építette az asszír világbirodalom gazdasági életét?**
   1. A meghódított területek kifosztására
   x. Az öntözéses gazdálkodás fejlesztésére
   2. A kereskedelem kiépítésére

8. **Milyen nyelvet beszélő népek csoportjába tartoztak a perzsák?**
   1. Az egyiptomiakéba
   x. A kínaiakéba
   2. Az indoeurópaiakéba

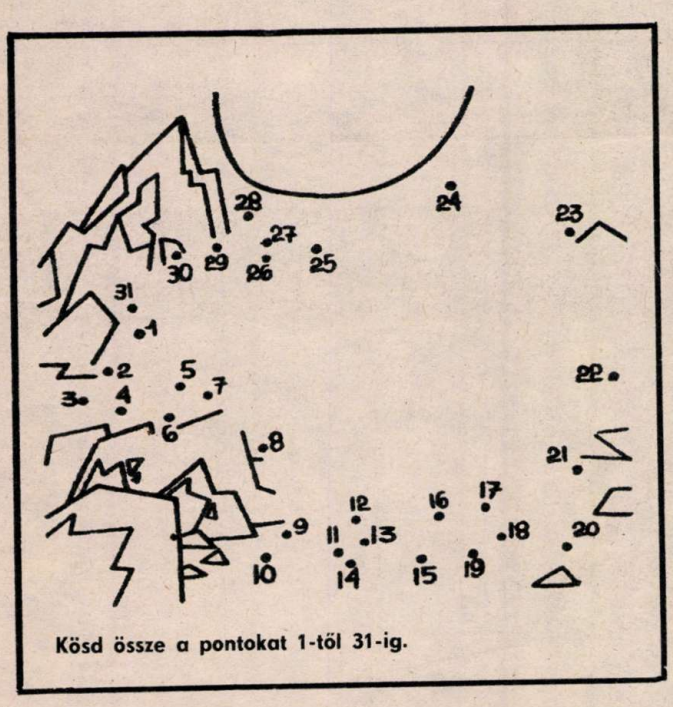

Kösd össze a pontokat 1-től 31-ig.

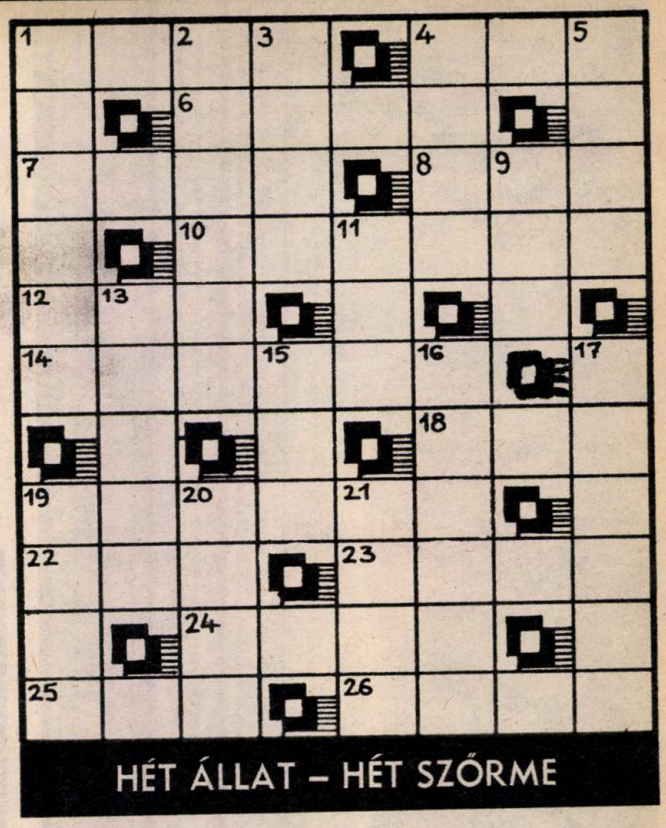

VÍZSZINTES: 1. Kisfiú — gúnyosan. 4. Vörös. 6. Két, csodálkozó szó. 7. Nulla. 8. Óhajt. 10. Átpakoló. 10. Rába... 14. Prémes állat névelővel. 18. Állatlakás. 19. Lemázsált (ford.) 22. ÖCT. 23. Papírra vet. 24. P-vel az elején ropogós, finom pékáru. 25. Hideg harmat. 26. Bársonyos, zöld növény.

FÜGGŐLEGES: 1. Prémes állat (patkány). 2. Szőrméje és húsa értékes. 3. Tamáska ford. 4. Ravaszdi. 5. Tejből készül. 13. Szőrméje igen értékes (névelővel). 15. Félig elment! 16. Tarka bundájú, értékes szőrméjű állat, ford. 17. Ezt a prémes állatot hazánkban is szívesen tenyésztik. 19. Zúzd! 20. Altató hatású vegyi anyag. 21. A legtöbb zseblámpába kell.

SAKK

A szünetre ismét két feladványt közlünk egy ábrán. (A felső állás 7, az alsó 6 bábos, fejtéskor természetesen az egész tábla használandó.) Szerzőjük: Schönberger Tibor, követelményük: világos indul és két lépésben mattot ad. A megoldást (elegendő világos kezdőlépése) küldjétek a Pajtás szerkesztőségébe!

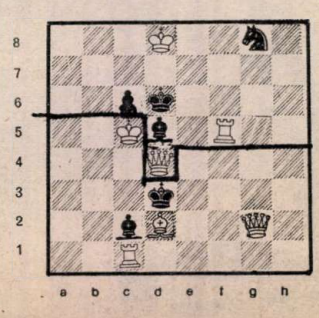

A Kajla-magazinban egy ábrán közölt négy feladványt az fűzi egy csokorba, hogy a megoldás minden esetben a c7-gyalog átváltozó lépése, sorban futóvá, vezérré, bástyává, vagy huszárrá! – A helyes megfejtést beküldők közt sorshúzás döntött, a szerencsés nyertesek: Belánszky Andrea (Sopron), Filep László (Miskolc), Kálmán Katalin (Debrecen), Kovács Zoltán (Encs), Lengyel Ágoston (Budapest), Mikó Csaba (Miskolc), ifj. Pusztai Attila (Nagyecsed), Rubinstein Mónika (Budapest), Szabó Egon (Miskolc) és Szücs Tamás (Sajószentpéter).

Földeák Árpád

A 34. SZÁM MEGFEJTÉSEI

16 anyacsavar: 5-ös. **Körbe-körbe:** időbeosztás. **Zenészek:** 9. **Negyedik fej:** 10-est. **Rajzunkon:** négyszög, háromszög, kör, csillag. **Két korong:** azonosan.

LÉZER

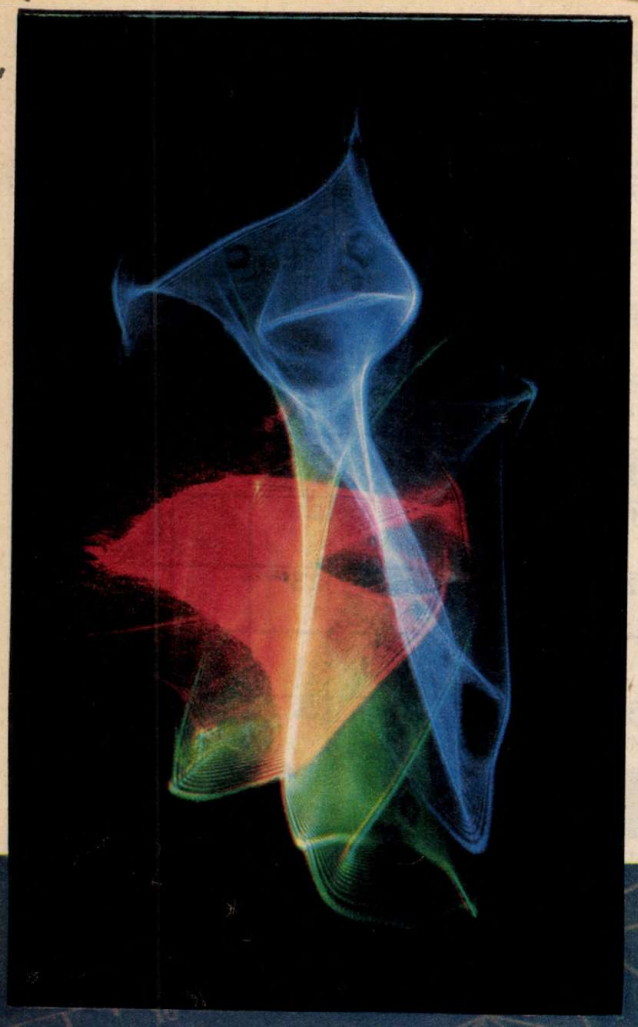

Az Űropera című első magyar lézerelőadást a téli szünidőben újabb követi. December 25-től január végéig – tehát a téli szünidő alatt – megtekinthetitek a Lézerofónia című elektronikus fényköltemény a budapesti Planetáriumban.

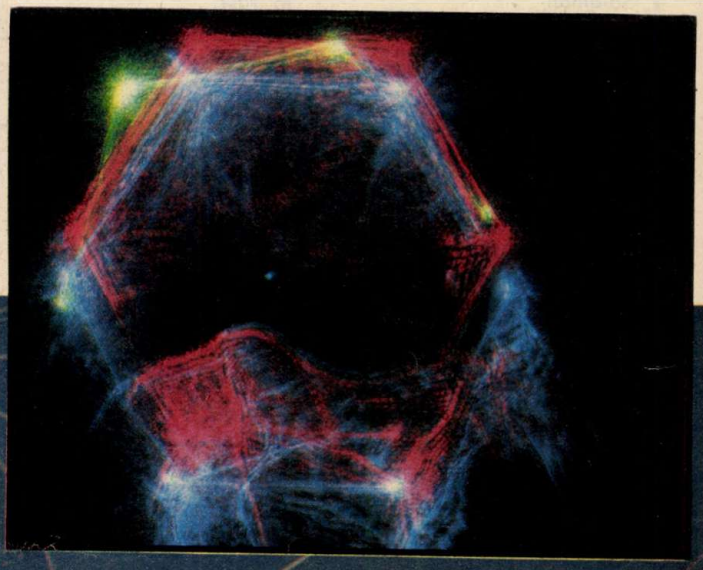

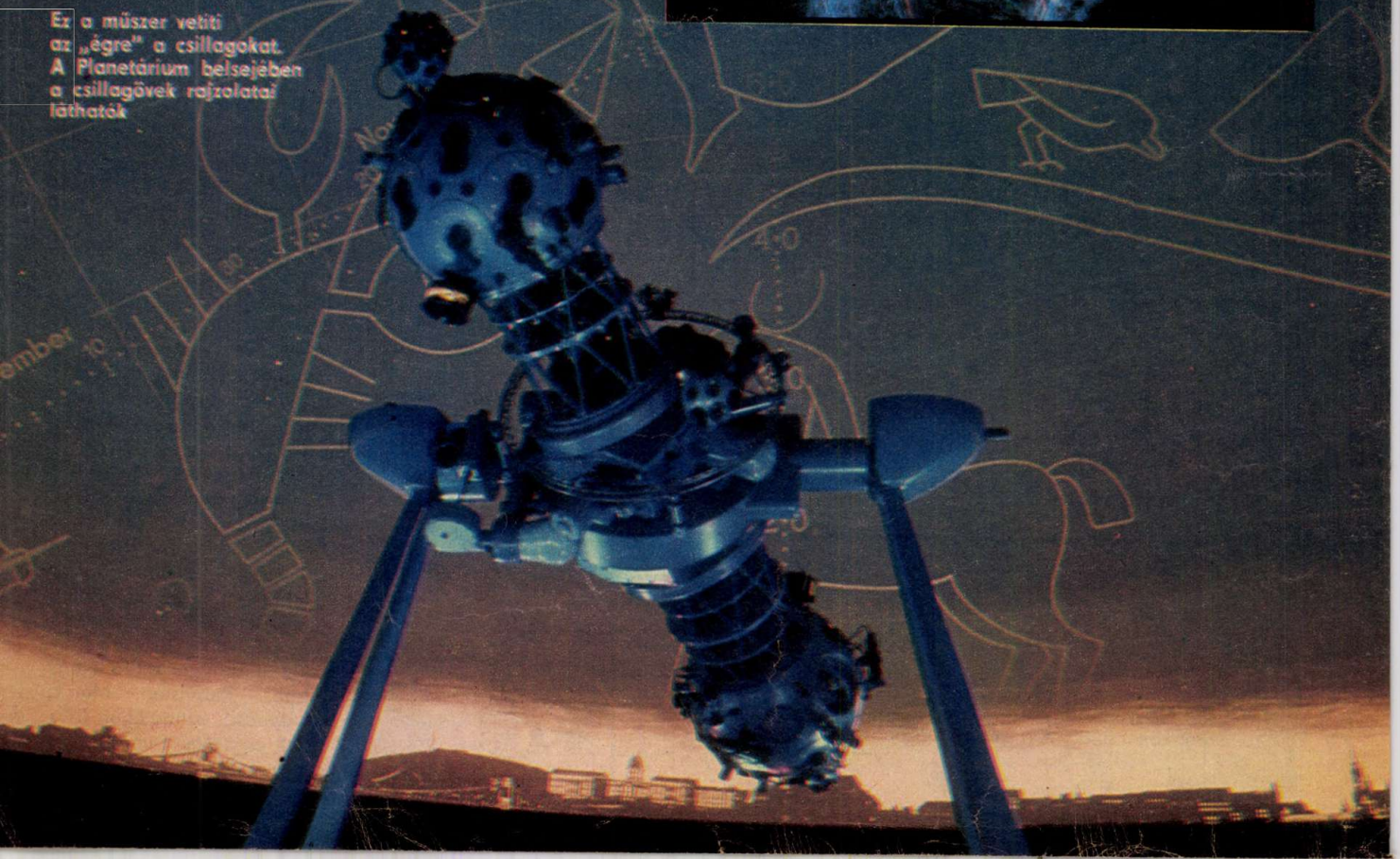

Ez a műszer vetíti az „égre" a csillagokat. A Planetárium belsejében a csillagövek rajzolatai láthatók

80/37
XXXV. ÉVF. • 1980. dec. 11. • ÁRA: 3,50 Ft
PAJTÁS

LILIOMFI

Szigligeti Ede zenés, táncos vígjátékát a Budapesti Gyermekszínház mutatta be.
(Riportunk a 4–5. oldalon)

FOTÓ: SZALAY BÉLA

KUCKÓ PALOTA

Ez az a kulcs, amely jogot ad egy-egy úttörőcsapatnak, hogy a házban maguk csináljanak programot. A fotón Mészáros Éva igazgatóhelyettes

Csillagász, akvarista, eszperantista, repülőmodellezők. Ők mutatták meg az új házat

Azért adtam ezt a címet az írásnak, mert kívülről, meg amikor belép az ember a házba, akkor is olyan az egész, mintha valami palota lenne. Aztán bejárja a kétezernégyszáz négyzetméter alapterületű házat, s a végén úgy érzi, hogy egy óriási, ám mégis meghitt, meleg kuckóban járt, ahová máskor is „haza" lehet jönni.

Körülbelül negyvenmillió forintba került a tatabányai úttörők és fiatalok háza. Ebben az összegben persze ott van a sok társadalmi munka is, amellyel a KISZ-esek, szocialista brigádok járultak hozzá az építkezéshez. A csillagvizsgáló például teljesen társadalmi munkában épült.

Csillagvizsgáló! Én is Tatabányán nőttem fel, a csupa por Mésztelepen. Dehogy is gondoltam akkor arra, hogy egyszer még lesz nekem csillagvizsgálóm is! Talán éppen a poros Mésztelep miatt örülök, hogy a máshol is ismert, hagyományos szakkörök mellett itt környezetvédelmi szakkör is alakult. Nekik talán — felnőttként — sikerül majd megszüntetni Európa legszennyezettebb lakott telepét.

A ház alatt, négy méter mélységben, húsz méter hosszan „bányát" rendeznek majd be. Ez ma még terv, de az üreg már ott várakozik. Mindenesetre addig is akad dolga a bányászszakkörnek, hiszen ez a „bánya" múzeum is lesz, s a szakkör tagjainak kötelessége gyűjteni hozzá a szénkitermelés tárgyait.

Sokféle szakkörük lesz. Kérdőíveket küldtek a fiatalokhoz, a gyerekekhez, s amilyet a legtöbben kértek, olyanokat szerveztek elsősorban. Lesz dekorációs, önvédelmi és később talán még humorszakkörük is. Ez igazán újdonság lenne! Összegyűjtik a Tatabányán született vicceket, mondákat, humoros eseteket, iskolai „aranyköpéseket"...

A szövőszakkör szobájában még becsomagolva áll a szövőszék, amelyet a tatai Latex-gyártól kaptak a majdani szövők, akik biztosan és nemsokára sok szép terítőt, szőnyeget, makramé-csodát készítenek. A gyárban megígérték, hogy gyakran adnak majd hulladékot, ám ez a hulladék kinccsé válhat a szövő gyerekek kezében.

Megkérdezem a ház igazgatóját, Frenud Sándort, nem tart-e attól, hogy kevesen jönnek ide szórakozást, elfoglaltságot keresni. Azt mondja, eleinte talán nem lesznek sokan, de később otthonának érzi majd minden gyerek. Azt is tervezik, hogy a ház kulcsát — csak úgy képletesen — megkapja egy-egy úttörőcsapat, egy-egy KISZ-szervezet. Csináljanak benne amit akarnak egy-két héten át. Biztos, hogy mi is tanulunk tőlük valami újat.

Őrsi összejövetelt is rendezhetnek itt a gyerekek? Hát persze. Csak az időpontokat kell egyeztetni, hiszen a házban a szakköri foglalkozásokon kívül vezetőképzés, ifiképzés is folyik. Azt szeretnék, ha nem maradnának üresen a szobák, termek egyetlen órára sem. Három százötven fős helyiségük van, és egy kétszázötven fős nagyterem, kivehető széksorokkal, mozgatható, cserélhető színpadi elemekkel. A kulturális szemlék, sportjátékok és más rendezvények színhelye lesz ez.

Máy Vilmos repülős (ez a szakkört jelenti), Dévavári Vince repülős, Vaskó Zoltán akvarista, Zsoldos Zsolt eszperantista, Babromiczki Róbert rádiós és Deák Tamás csillagász vezetett végig az új Tatabányai Úttörő- és Ifjúsági Ház termein. Ők egyébként az úttörőmozgalom tatabányai történetét is kutatják, segítik összehozni a megyei úttörőtörténeti kiállítást is.

Az új ház előcsarnokának érdekes nevet adott — akárki: Szabadidős övezet. Ha betéved ide az ember — akár egy fél órára is, játékokat, folyóiratokat, tévét, rádiót talál. Vagy behúzódhat a kis könyvkuckóba.

A kuckó-palota egyik kis kuckójába — a sok közül.

Szigeti Piroska

Fotó: Gaál Zoltán

Részlet a házból, amelyre oly sokáig vártak a tatabányaiak

Ez az első repülők egyike. Lesz majd több is

A csillagképek szerint december a nyilas hava

Meseszoba. A legkisebbek és a napközisek kedvenc terme

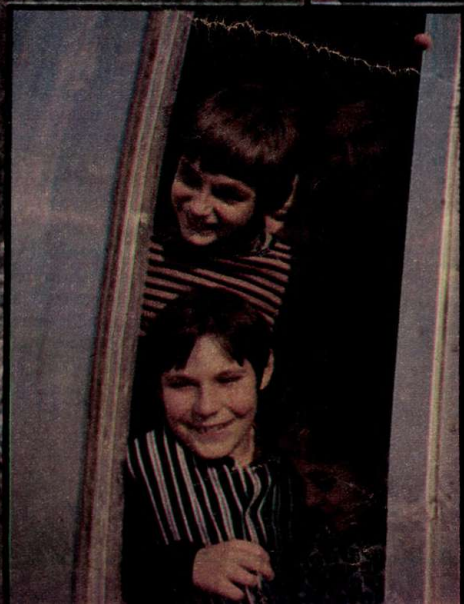

Szilvai professzor (Peczkay Endre) meglátogatta fogadott lányának, Mariskának nevelőnőjét: Kamillát (Balogh Zsuzsa)

Jelenet Kányai uram fogadójában. (A fogadós: Perlaky István, Erzsi lánya: Maday Emőke, a szolgáló: Deme Zsófia)

Gyuri pincér (Turpinszky G. Béla) feleségül szeretné venni Kányai uram Erzsi lányát

Kányai a lányát a gazdag fogadós fiához (Polgár Árpád) akarja adni

A második felvonás dalos, vidám zárójelenete. A bohócok is nagy tapsot kaptak

Szia, vándorkomédiás!

Így kiáltott fel a Budapesti Gyermekszínház nézőterén a mellettem ülő fiú, amikor a színpadon megjelent – Liliomfi. A többit már csak súgva mondta szomszédainak: „Sokat mesélt róla a papám. Nagyon tetszett neki. Sőt, a nagymamámnak is. Pedig ő már vagy száz évvel ezelőtt látta, kislány korában. Azt mondta: csuda vicces legény, olyan sokat lehet nevetni a komédiázásain!"

Ha a jó öreg Szigligeti Ede – Liliomfi életre keltője – hallotta volna ezt a megjegyzést, bizonyára büszkén húzta volna ki magát. Százharmincegy év után is ilyen népszerűségnek örvend kedves vígjátékának a hőse? Nem is gondolta volna... Pedig így van.

1849. december elsején volt a darab ősbemutatója. Akkor a félelem uralkodott az országban; Haynau pribékjei ólálkodtak mindenfelé. A dermetsző csendet reménytkeltően törte meg a vándorkomédiás Liliomfi hangja. Az 1830-as évek, a reformkor bizakodó hangulatát árasztotta a színpadról. Azt az időszakot, amikor olyan népszerű volt a színészélet, hogy még Katona József, Petőfi Sándor és a félszeg Arany János is közéjük állt.

Pedig nem volt könnyű dolguk a reformkor magyar színészeinek. Üres zsebbel, korgó gyomorral vándoroltak városról városra. De a szent cél: a magyar nyelv ápolása érdekében vállalták – még akkor is, ha ezért éppen a kényelmes családi otthont is ott kellett hagyniuk. Így cselekedett Szathmáry József is, akit évégből apja elkergetett otthonról. Kitagadta, mert a fiú váltig csak azt hangoztatta: „Én theátrista leszek!" Az is lett – Szigligeti Ede néven. A komédiázás ugyan nem jelentett különösebb sikert a számára, de a színdarabírás annál inkább. Apjával történt nézeteltérése mély nyomot hagyott a lelkében. Több művében is megpróbálta ezt a nemzedéki ellentétet hűen ábrázolni. A Liliomfiban sikerült ez a legfényesebben. Hiszen Liliomfi, azaz: Szilvai Gyula is azért bujkál gyámja, a gazdag Szilvai professzor elől, mert neki a komédiázás, az emberek jókedvre derítése mindennél fontosabb. Szigligeti remekművéből azt is megtudhatjuk, hogy a vándorszínészek nemcsak a színpadon komédiáztak, hanem hétköznapjaikon, az emberek között is. Igazságot szolgáltattak azoknak, akiket mások kapzsisága, dölyfössége, rosszindulata tönkretett volna.

Ki tudná azt megmondani, hogy az elmúlt százharmincegy év alatt hány-

LILIOMFI

A főszereplő: Liliomfi (Zágoni Zsolt) és Szellemfi (Sirkó László).

A két főszerepet Balogh Bodor Attila és G. Szabó Sándor is játssza. A címlapon őket láthatjuk

Liliomfi szerelmével, Mariskával (Sinkovits Mariann), aki nem más, mint nagybátyjának a fogadott lánya

szor is került színpadra a Liliomfi? Évek, évtizedek múltak el, de a bohókás vándorkomédiás mindig fiatal maradt. Valóban csak Szigligeti érdeme lenne ez? Nem egészen... Az újra és újra színpadra vivő rendezők mindenkor korukhoz igazították, anélkül, hogy a darab mondanivalója csorbát szenvedne.

A Budapesti Gyermekszínházban Bor József meghívott rendező is ezt cselekedte. Vidámabbá, mulatságosabbá tette a darabot és – Illés Lajossal íratott hozzá pattogó ritmusú zenét. Mai, tinédzsereknek való muzsikát. Piros Sándor díszletei és jelmezei is nagyszerűen kapcsolják össze a múltat a jelennel. A színészek pedig – nos, hát egy ilyen maira formált klasszikus vígjátékot csak jól lehet eljátszani.

Kapnak is érte sok, hosszú tapsot.

Füleki János
Fotó: Szalay Béla

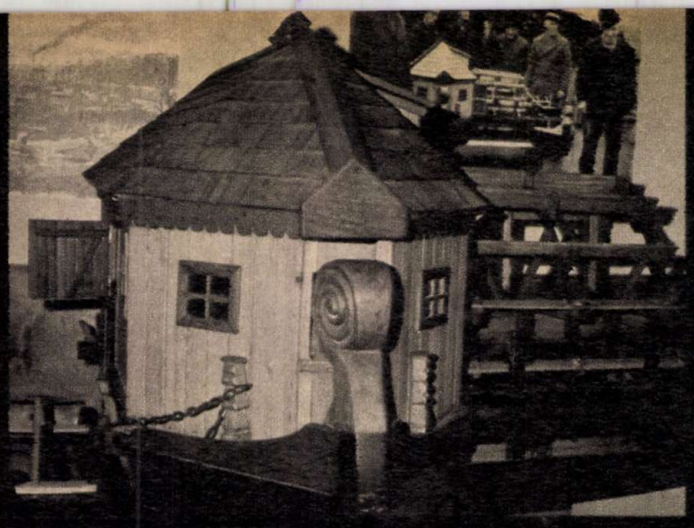

Dunai hajómalom a XVII–XIX. századból

VIZIMÚZEUM

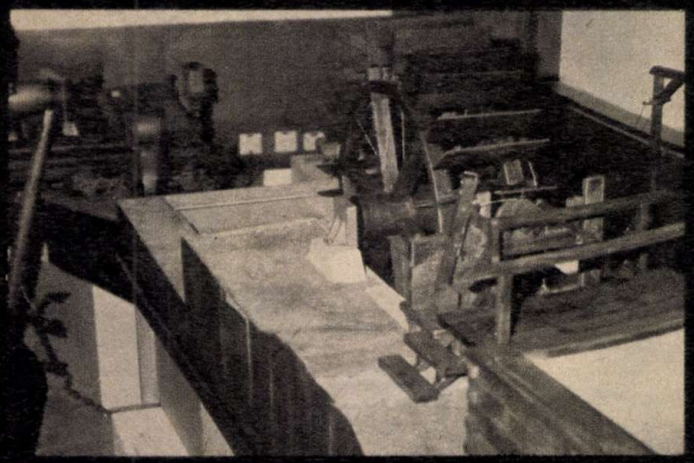

Elektromos energiát termelő vízikerék modell

Vajon milyen lehetett az 1838-as pesti jeges árvíz? Láttál már 130 millió éves ősvizet? Ismered a századokkal ezelőtti vízi foglalkozásoknál használt eszközöket? Tudod miért dudál a bodzafából készült, gabonát szállító „bőgőshajó"? És, hogy milyen érdekesek a középkori haditérképek? Nem? Akkor ülj fel a vonatra, autóbuszra, vagy nyáron hajóra, és gyere, te is nézd meg az Esztergomban megnyílt páratlanul gazdag Magyar Vízügyi Múzeumot.

A ma használt laboratóriumi eszközök a vízügyi kutatómunkához

A VÉGTELENEK KERESZTÚTJÁN... (V.)

„Igazában azonban az anyag természete az, hogy előrehalad gondolkodó lények kifejlődése felé, és ez szükségszerűen meg is történik mindig, amikor a feltételek ehhez megvannak."

(Engels)

Az újszülött bolygókat meglehetősen „áthevült" állapotban hagytuk magukra legutóbb. Amíg annyira elviselhetővé válik a hőmérsékletük, hogy közelebbről is tanulmányozhassuk őket, hozzávetőlegesen újabb egymilliárd esztendő telik el. Használjuk fel ezt az időt arra, hogy némiképp kifújjuk magunkat. Ránk fér, hiszen nem csekély utat tettünk meg eddig. Az úgynevezett Nagy Robbanástól immár több mint tízmilliárd év választ el bennünket.

Mi is történt ez alatt?

A kérdésre — ha úgy tetszik — egészen tömör választ is adhatunk: ***mindeddig az anyag szakadatlan átalakulásának, változásának voltunk tanúi.*** Az elképesztően sűrű és forró „ősplazmából" fotonok, és különböző elemi részek jöttek létre, az elemi részekből az anyag magasabb fejlettségi szintje, a hidrogénatom, a hidrogénatomok roppant felhőiből a csillagok, a csillagok pokoli kohóiból a különböző kémiai elemek mind bonyolultabb atomjai, a kémiai elemekből a bolygók...

És ez az a pont, amikor el kell hessegetnünk magunktól egy csábító következtetést. Nevezetesen azt, hogy az anyag fejlődése valamiféle előre elkészített, gondos terv alapján, „felsőbb" irányítással megy végbe. Az eddigiekből ugyanis remélhetőleg kiderült, hogy ezek a változások és átalakulások ***a mozgó anyag elidegeníthetetlen tulajdonságaiból, ezek kölcsönhatásának törvényszerűségeiből fakadnak.*** Továbbá azt is láttuk, hogy ez az örökös változás nem egyirányú folyamat, amely valamiféle végső cél felé tart. A fejlődés, a bonyolultabbá válás mellett megtalálhatók a visszafejlődés, sőt a pusztulás jelenségei is.

Persze... legalább ekkora hiba volna azt képzelni, hogy az anyag fejlődése minden rendszerességet nélkülöz, hogy ez kiszámíthatatlan, és ezernyi más módon is végbemehetett volna. Ugyanis az elemi részek csak a tulajdonságaik által meghatározott módon kapcsolódhatnak össze egymással, a megfelelő tömegű anyag létrehozza a megfelelő erősségű gravitációs teret, amely a maga törvényszerűségeinek megfelelően alakítja az említett tömeg további sorsát, az egyes elemek csak meg-

AZ ÚJSZÜLÖTT: FÖLD!

határozott módon és arányban vegyülhetnek egymással, és így tovább.

Az Univerzum fejlődése tehát — belső törvényszerűségeinek megfelelően — *úgy, és csakis úgy mehetett végbe, ahogyan valóban végbement.*

És most térjünk vissza a Földre.

*

Hm... Ez lenne a Föld...?

A felszín teljesen kopár, a hőmérséklet több száz C-fok, itt is, ott is hatalmas vulkánok ontják forró, „kénköves" és vízgőzös gázaikat a magasba, ahonnan viszont villámok zápora döfködi a felszínt. Az idillikus képet a Nap gyilkos erejű ultraibolya sugárzása, valamint az univerzumból érkező nagy energiájú kozmikus sugárzás teszi teljessé. Ami pedig a sűrű légkört illeti... nos, arról jobb nem is beszélni. Ennél mérgezőbb atmoszférát a legelvetemültebb varázsló sem állíthatott volna össze. Ebben a gázburokban hidrogén, hélium, ammónia, metán, kénhidrogén és vízgőz gomolygott. Ráadásul a metánból és a vízgőzből az ibolyántúli sugárzás és a villámok elektromos kisüléseinek hatására *formaldehid* keletkezett, az ammóniából *cián (!)*, a szén-dioxidból pedig — amely nagyobb mennyiségben maga is mérgező — *szén-monoxid* jött létre. Pompásan egészítette ki a sort a *kénhidrogén*, és így elmondhatjuk, hogy az őslégkörben együtt volt jelen az a négyfajta gáz, amelyek mindegyike külön-külön is elegendő az élet kipusztításához.

Íme a Föld körülbelül 4 milliárd évvel ezelőtti képe. Nem valami barátságos. Legalábbis eddig nem ilyen „pokol tornácára" gondoltunk, ha az élet melegágyáról esett szó...!

Egyvalaminek azonban tökéletesen megfeleltek ezek az ördögi viszonyok. A Föld mélye, felszíne és légköre egyetlen *óriási kémiai laboratórium szerepét töltötte be.* Ebben a laboratóriumban a hőenergia, a villámlások ionizáló — a vegyületeknek elektromos töltést biztosító — hatása, az ibolyántúli és kozmikus sugárzás energiáinak molekulákat roncsoló vagy éppen építő tevékenysége a *kémiai reakciók hihetetlen gazdagságát valósították meg.* Az anyag egyre összetettebb, egyre bonyolultabb formái jöttek létre. De most már nem az atomok váltak egyre összetettebbé és bonyolultabbá, hanem a belőlük felépülő molekulák. Az atomok szintjén létező anyag fizikai evolúcióját tehát felváltotta az eggyel magasabb fejlettségi fok, *a molekuláris szinten létező anyag kémiai evolúciója.* Az egyszerű, néhány atomot tartalmazó molekulákból — víz, metán, ammónia stb. —, több ezer, tízezer, sőt több százezer atomot tartalmazó, úgynevezett *óriásmolekulák* jöttek létre. Köztük az élet megjelenéséhez alapvetően szükséges szerves vegyületek is, a fehérjék, a szénhidrátok, és a nukleinsavak (a sejtek életét és osztódását szabályozó vegyületek).

*

Úgy véljük, ez a második alkalom, hogy ismét elhessegessünk magunktól egy csábító feltételezést. Nevezetesen azt, hogy hagyjuk meg az élet keletkezésének problémáját annak, aminek hosszú évezredekig hitték az emberek: megmagyarázhatatlan csodának. Ennek a nézetnek látszólag igen erős alapja van. És ez nem más, mint annak feltételezése, hogy szerves anyagot csak élő szervezet képes előállítani, az élő szervezetnek viszont szerves anyagokra van szüksége.

Nos bármilyen látványosnak és ördöginek tűnik is a kör, a tétel egyszerűen nem igaz. Szerves anyag igenis keletkezhet természetes módon szervetlenből, élő az élettelenből. Aminthogy bolygónk őskorában keletkeztek is. Honnan tudjuk?

Onnan, hogy saját szemünkkel láttuk! Pontosabban: ma már számos kutató látta saját szemével az egykori csodát. Például az amerikai Urey vagy a szovjet Oparin professzorok. Kísérleti módszereik rendkívül egyszerűek, viszont éppoly meggyőzőek voltak. Laboratóriumaikban pontosan reprodukálták az őslégkör összetételét, és ezt ultraibolya sugárzásnak, valamint erős elektromos kisüléseknek tették ki. Egyszóval megvalósították lombikjaikban a Föld 4 milliárd évvel ezelőtti „éghajlatát". És lám, *a lombikban rendre megjelentek az élet keletkezéséhez szükséges alapanyagok!*

(Folytatjuk)

Cser Gábor

?! Bocs, hogy közbeszólok, de hát – elcsattant! Szó, ami szó, ezen így utólag nincs mit szépíteni. A nevelés történetében nem ez volt az első pofon, és nagy valószínűséggel állítom, hogy nem is az utolsó.

Kellemetlen dolog, az biztos. Nem is annyira fizikailag fáj, sokkal inkább a lélekbe tipor bele. Te, aki a pofont kaptad tanárodtól egyvalamit azért biztosan nem tudsz, nem érzel. Mégpedig azt, hogy a történtek nem csupán neked szereztek gyötrelmes pillanatokat. Aki pedagógus létére pofont ad egy gyereknek az vagy nem való erre a pályára, vagy annyira felgyülemlett benne a keserűség, hogy már nem is gondolkodott – ütött. Indulatának pedig – ha nem csal a szimatom – te magad voltál a kiváltó oka.

Azért egy pillanatra se gondold, hogy most az elcsattant pofon pártjára állok. Nem erről van szó! Csak igyekszem túlnézni a pofonon. Háborgásodat megértem, de ha csupán a nevelés ezen kétségtelenül elavult és elítélendő módszerén lovagolnék, azt hiszem én sem lennék igazságos.

Próbálj meg tanároddal gondolatban helyet cserélni, és egy harminc-negyven fős, zsibongó osztályban rendet tartani. Közben értesd meg mindenkivel a matematika alapjait, vagy a vulkánok működésének titkait. Mindezt végezd el csengetéstől csengetésig, mert ugyebár a szünet a diáké. Nos, mi lenne, ha valaki – mondjuk te – közben szamárfület mutogatna és ezen röhögne az osztály?

Azt kérdezted, mit csinálj a pofon ellen? Egyet mindenképpen javasolhatok: viselkedj!

(koncz)

EGY KÉP – EGY MONDAT

Lehet, hogy már nyihogni is tud a lófejű vizsla – mindenesetre ügyesen titkolja...

A HÉT VICCE

– Gergő, honnan kapjuk az áramot? – kérdi a tanár.

– Az állatkertből – feleli a fiú.

– Honnan veszed ezt a szamárságot?

– Tegnap tudtam meg – feleli Gergő. – Amikor kikapcsolták az áramot, apu fölháborodottan kérdezte: „Már megint melyik majom oltotta el a villanyt?!"

CSILLAGKÉPEK

Harmincadik „születésnapját" magas színvonalú és látványos jubileumi műsorral ünnepelte a Munka Vörös Zászló Érdemrendjével kitüntetett KISZ Központi Művészegyüttes. A Fővárosi Operettszínházban bemutatott Csillagképek című műsorban, a felnőtt együttes tagjai mellett, színpadra lépett az „utánpótlás" is: a Központi Úttörőegyüttes tánckara, énekkara, citerazenekara, irodalmi színpada. Az ünnepeltnek szívből gratulálunk, és további örök fiatalságot kívánunk!

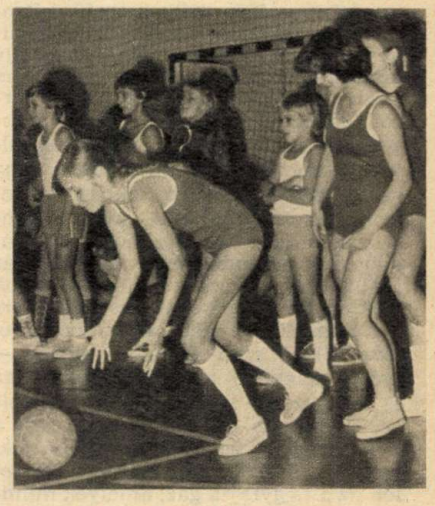

GYŐZTEK A „FAZEKASOK"

A debreceni Lőwy Sándor Úttörőház „Játsszunk együtt" rendezvénysorozatában ügyességükről, sportszeretetükről adtak számot a város úttörői. A labdajátékok győztesei a 2781-es számú Fazekas Mihály Úttörőcsapat tagjai voltak.

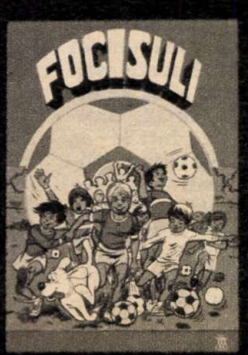

Rugó és Dugó, a „Focisuli" két tanulója, a Magyar Labdarúgó Szövetség Utánpótlás Bizottsága szellemes és hasznos kiadványának a főszereplője. Segítségükkel a gyerekek, főleg a 8–10 évesek, megtanulhatják a labdarúgás alapelemeit, ha...

...Ha szorgalmasan gyakorolják a „Focisuli" anyagát. A focisuli két „osztályos", az első évben a képregényben levő, a második évben a rajzzal és szöveggel ellátott „leckét" kell megtanulni.

Vizsgázni is lehet – első alkalommal 1981 áprilisában, a FOCISULI akció országos megnyitóján adódik erre lehetőség. Ekkor minden NB I-es és NB II-es labdarúgó csapat pályája megnyílik a résztvevők előtt. Ennek pontos időpontjáról, valamint az akcióval kapcsolatos hírekről az újságokból, a rádióból és a televízióból értesülhetnek az érdeklődők. A legjobbak jutalmat kapnak, sőt sportegyesületbe, sportiskolába kerülhetnek.

GYŐZTÜNK!

Színhely a szentesi járási hivatal nagyterme. A verseny különlegessége: csak olyan tanulók vehetnek részt rajta, akik szakmunkásképzőben vagy szakközépiskolában szeretnének továbbtanulni. Az első feladatban arról a szakmáról kellett részletesen írniuk a gyerekeknek, amit választottak. A második feladat már nehezebb volt: a csoportok tagjainak be kellett mutatniuk szóban egy foglalkozást. Végül a zsüri kihirdette az eredményt: első lett a mindszenti központi általános iskola, vagyis a mi csapatunk.

Antal Annamária 8. b.
Mindszent

MESEFIGURÁK AGYAGBÓL

Budapesten, a Magyar Optikai Művek kultúrházában szabadidőközpont áll az érdeklődők rendelkezésére. A gyerekek többek között szívesen formálják az agyagot, s gyakran születnek meseszép, fantáziadús alkotások.

KÖZÖS HANGVERSENY

Három éve kötöttek barátságot a csehszlovákiai Nagyszombat és az esztergomi Petőfi Sándor Általános Iskola úttörőkórusának tagjai. A gyerekek legutóbb az esztergomi Petőfi Sándor Művelődési Központban adtak közös hangversenyt. Ezután a magyar gyerekek otthonukban látták vendégül barátaikat, majd másnap megmutatták nekik Esztergom nevezetességeit.

194 VAGON

Csak a Budapesti Csokoládégyárban százkilencvennégy vagon szaloncukrot gyártottak karácsonyra. A csokoládéval bevont zselécukor a legkedveltebb, ám a hagyományos szaloncukorból is sokat készítettek. Megkérdeztük a munkásokat: esznek-e mindennap a cukorból gyártás közben. Azt feleltek, hogy: Pfuj! Inkább egy kis szalámit!

KÖLCSÖNÖSEN...

Jó a kapcsolat Körmenden az általános iskolák úttörőcsapatai és a tömegszervezetek, vállalatok, intézmények között. A felnőttek rendszeresen patronálják, támogatják a rajokat, őrsöket, a gyerekek pedig dallal, verssel, kultúrműsorokkal teszik színesebbé a gyárak, üzemek ünnepségeit. Képünkön a Körzeti Általános Iskola és Diákotthon úttörői köszöntik az anyukákat és az apróságokat.

ŐRSÉGBEN

Másfél évvel ezelőtt alakult meg Miskolcon az első „Tisztasági őrség", amelyet azóta tucatnyi hasonló követett a város lakótelepein. A szervezet tagjai úttörők, akik naponta, egymást váltva segítik a tisztaság megőrzését — főleg a legnagyobb forgalom idején.

Kürosz és Dáriusz

Perzsa harcosok díszes öltözetben, teljes fegyverzettel

Dáriusz, a dúsgazdag király, aki naggyá tette az ókori perzsa birodalmat (korabeli dombormű)

Kis történelem

Hogyan tudta Kürosz elfoglalni Babilont?

Az ókori Kelet leghatalmasabb birodalmát több mint 2500 évvel ezelőtt a perzsák alapították. Kürosz perzsa király először Kis-Ázsiát hódította meg, majd elfoglalta Babilont. Az egykorú írás szerint:

„Marduk isten, a nagy úr, Babilon lakóinak védelmezője, örömmel tekintett Kürosz kegyes tetteire és igaz szívére, s megparancsolta neki, hogy városába, Babilonba vonuljon... Harc és küzdelem nélkül nyitotta meg az utat neki Babilonba."

Hérodotosz görög történetíró mintegy 100 évvel később járt Babilonban. Az egykor virágzó birodalom ekkor már a perzsák tartománya volt. Az egymást követő háborúk erősen megrongálták a város híres épületeit, de hatalmas falai, erődítményei még ekkor is csodálatot keltettek.

Hérodotosz mondaszerűen beszéli el Babilon elestét. Így próbálja magyarázni, hogyan tudta Kürosz a rendkívül megerősített várost elfoglalni. Amikor Kürosz kisebb győzelmek után seregével Babilon falai alá vonult, a város lakói nem sokat törődtek az ostrommal. Élelmük bőven volt, és meggyőződésük szerint a széles és mély vizesárok, a magas falak, amelyekre még a nyíl sem ér fel, megvédi városukat.

Kürosz már jó előre alaposan tanulmányozta Babilon erődítéseit, és tudta, hogy utat nyithat magának a városba, ha a folyót egy meghatározott helyen, a csatornán keresztül másfelé, egy akkor éppen kiszáradó tóba vezeti. Terve végrehajtására olyan éjszakát választott ki, amikor a babiloniak nagy ünnepet ültek, és megfeledkeztek Küroszról, aki akkoriban nemigen mutatkozott a város falai alatt. A babiloniak annyira bíztak a folyóban, a vizesárkokban, hogy azon az éjszakán a falakat nem is őrizték, a folyóhoz vezető kapukat be sem zárták.

Mialatt a városban táncoltak és mulatoztak, Kürosz katonáit készenlétbe helyezte, majd elterelte a folyó vizét. A víz a várost körülvevő mély árkokban gyorsan apadt, s amikor már csak térdig ért, Kürosz csapatai benyomultak a nyitva hagyott kapukon és elfoglalták a várost.

Kürosz sem a lakosságot, sem az épületeket nem bántotta. Meghagyta az erődítéseket, az árkokat, s csak egy helyen ütött nagy rést a falban, majd katonaságot hátrahagyva továbbvonult.